

MILLER

Research Evaluation Consulting

Circular Economy
Innovation Communities

UNDEB EWROPEAIDD
EUROPEAN UNION

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Cronfa Datblygu
Rhanbarthol Ewrop
European Regional
Development Fund**

Gwerthusiad o Raglen Cymunedau Arloesi'r Economi Gylchol (CEIC)

Adroddiad Gwerthuso Crynodol

Cynhyrchwyd gan Miller Research ar gyfer:
CEIC a Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru

Adroddiad Terfynol, Fersiwn 1.7 / Rhagfyr 2023

Gwerthusiad o CEIC: Adroddiad Terfynol

Megan Byrne, Hannah Sterritt, Carly Wise, Beth Chadburn / Miller Research (UK) Ltd.

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â:

Megan Byrne

megan@miller-research.co.uk

Pen-y-Wyrlod, Llanwytherin, Y Fenni, Sir Fynwy, NP7 8RG, UK

www.miller-research.co.uk | 01873 851880 | Twitter: @miller_research

Tabl cynnwys

Crynodeb	i
Cyd-destun y Gweithrediad (polisi, anghenion ac amcanion)	i
Cynllunio, cyflawni a rheoli'r Gweithrediad	ii
Cynnydd allbynnau	iv
Canlyniadau ac effeithiau	v
Argymhellion	vii
1. Cyflwyniad	1
Cefndir y Gwerthusiad Allanol.....	2
Strwythur yr Adroddiad.....	4
2. Methodoleg	6
Nodau ac amcanion y gwerthusiad crynodol.....	6
Dull	7
3. Cyd-destun Strategol y Gweithrediad.....	13
Cyd-destun polisi.....	13
Anghenion	16
Amcanion.....	17
4. Cyflawni a Rheoli'r Gweithrediad.....	18
Cyflawni prosesau'r Gweithrediad.....	18
Marchnata a Chyfathrebu	20
Ffactorau a heriau allanol	23
5. Hwyluso'r Rhaglen / Cymryd rhan ynddi	26
Cymhelliad dros ymuno â CEIC.....	26
Esblygiad carfannau	26
Dull Cymuned Ymarfer.....	27
Cynnwys cyrsiau	28
Hwyluso	29
Rhwysrau i gyfranogwyr.....	30
6. Cynnydd Terfynol y Gweithrediad.....	32
Dangosyddion allbynnau.....	32
Integreiddio Themâu Trawsbynciol	36
7. Effaith y Rhaglen.....	39
Canlyniadau'r rhaglen	40

	Effeithiau Hirdymor	50
	Asesiad Gwerth am Arian	55
8.	Casgliadau ac Argymhellion.....	58
	Casgliadau	58
	Cyd-destun Strategol.....	58
	Cyflawni a Rheoli	59
	Cynnydd Terfynol y Gweithrediad	59
	Canlyniadau ac effeithiau	60
	Argymhellion	61
	Atodiadau	63
	Atodiad B: Canllawiau Pwnc – Gweithdy cyfranogwyr.....	64
	Atodiad C: Canllawiau Pwnc – Cyfweiliadau manwl gyda chyfranogwyr	66

Rhestr Ffigurau

Ffigur 1: Nifer o gyfranogwyr a deimlai fod y rhaglen wedi gwella gwybodaeth o'r Economi Gylchol.....	433
Ffigur 2: Barn cyfranogwyr ar eu datblygiad o wybodaeth o'r economi gylchol, a chymhwyso hyn wrth ddatblygu ateb.....	455
Ffigur 3: Nifer o gyfranogwyr a deimlai fod y rhaglen wedi gwella gwybodaeth a sgiliau arloesi	476
Ffigur 4: Nifer o gyfranogwyr a deimlai fod y rhaglen wedi gwella cysylltiadau gweithio rhanbarthol	50
Ffigur 5: Ymateb i'r arolwg ar 'O ganlyniad ichi gymryd rhan yn rhaglen CEIC a yw eich sefydliad wedi cyflwyno neu'n bwriadu cyflwyno ... Gwasanaethau newydd neu rai sydd wedi gwella'n sylweddol'	53

Rhestr Tablau

Tabl 1: Cynnydd tuag at ddangosyddion allbynnau (Cyfanswm): Cyflawniad hyd yma a'r proffil cyflawni hyd yma, Rhagfyr 2023.....	32
--	----

Geirfa

Talfyriad / Gair allweddol	Diffiniad
CCR	Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
CE	Yr Economi Gylchol
CEIC	Rhaglen Cymunedau Arloesi'r Economi Gylchol (Circular Economy Innovation Communities)
CoP	Cymunedau Ymarfer
DC	Dwyrain Cymru
DRS	Cynllun Dychwelyd Ernes
ESF	Cronfa Gymdeithasol Ewrop
GCC	Gorllewin Cymru a'r Cymoedd
SBR	Rhanbarth Bae Abertawe
WEFO	Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru

Crynodeb

- i. Mae'r crynodeb hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwerthusiad crynodol o raglen Cymunedau Arloesi'r Economi Gylchol (CEIC), a gynlluniwyd ar gyfer helpu sefydliadau sector cyhoeddus a thrydydd sector yng Nghymru i arloesi atebion newydd i wasanaethau, gwella cynhyrchiant, a hyrwyddo gweithredu'r economi gylchol. Mae'r Gweithrediad yn gydweithrediad rhwng Prifysgol Abertawe a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd. Cefnogir rhaglen CEIC gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF), a gyllidir o dan Echel Blaenoriaeth 5 ac Amcan Thematig 11.
- ii. Roedd y dull ar gyfer y gwerthusiad crynodol yn cynnwys:
  - Adolygiad o ddogfennaeth a data monitro'r Gweithrediad.
  - Sesiwn adborth gyda thîm cyflawni CEIC.
  - Grwpiau ffocws gyda chyfranogwyr o ranbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd.
  - Pum cyfweiliad trwyadl gyda chyfranogwyr a oedd mynychu carfannau diweddarach o'r gwahanol sefydliadau a oedd yn cymryd rhan.
  - Mynychu Diwrnod Carfannau 6 a 7 Rhanbarth Bae Abertawe, Pentywyn, a Chynhadledd Haf CEIC, a gynhaliwyd yng Nghaerdydd.
  - Dadansoddi ac adrodd, gan gynnwys asesiad o'r effaith a'r gwrthffeithiol.

Cyd-destun y Gweithrediad (polisi, anghenion ac amcanion)

- iii. Ers y gwerthusiad ffurfiannol, mae ail-asesiad o brif gyd-destun polisi'r Gweithrediad wedi dangos bod cydnawsedd strategol rhaglen CEIC yn dal yn gryf. Mae'n bwysig nodi bod y rhaglen yn gydnaws iawn â diweddariadau mewn polisi, deddfwriaeth, a rhaglenni ers mis Tachwedd 2022, i gynnwys economi gylchol, y tirwedd arloesi, blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn Ewropeaidd law yn

llaw â phrosiectau cysylltiedig yng Nghymru a ledled y Deyrnas Unedig.

- iv. Mae'r anghenion am raglen CEIC a nodwyd ar y cam gwerthuso ffurfiannol yn dal mor berthnasol heddiw ac oeddent pan gynlluniwyd y Gweithrediad, ac mae'r anghenion hyn yn parhau i fod yn ysgogwyr allweddol o fewn y sector. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi ei bod y tu hwnt i allu'r Gweithrediad i fod yr unig ateb iddynt.
- v. Roedd aelodau tîm cyflawni CEIC yn mynegi eu hyder yn amcanion y rhaglen, a'u bod yn parhau i gydgyfeirio'n gyson â'r anghenion a ganfuwyd a'r cyd-destun ehangach. Mae'r cysondeb hwn yn cadarnhau'r sail resymegol gred sy'n cefnogi rhaglen CEIC. Yn ogystal, roedd rhanddeiliaid gweithredol yn cadarnhau bod rhaglen CEIC yn symud ymlaen yn dda a'i bod yn dal yn gadarn ar y trywydd iawn i gyflawni ei hamcanion drwy gydol y cyfnod cyflawni.

Cynllunio, cyflawni a rheoli'r Gweithrediad

- vi. Ar gam crynodol y gwerthusiad, roedd aelodau tîm y prosiect yn mynegi boddhad cyffredinol gyda rheolaeth ariannol lwyddiannus y Gweithrediad a'r ffordd y dyrannwyd ei adnoddau. Mae hyn er gwaethaf wynebu cyfyngiadau adnoddau, a theimlai rhanddeiliaid y Gweithrediad fod y rhaglen wedi llwyddo i gyflawni canlyniadau sylweddol ac nad oedd wedi wynebu'r posibilrwydd o fethu â chyflawni ei hamcanion.
- vii. O ran rheoli a llywodraethu CEIC, roedd y tîm prosiect yn cadarnhau bod ei strwythurau yn ddigonol ar gyfer goruchwyllo'r Gweithrediad, ac roedd y grŵp llywio wedi dweud eu bod yn hapus gydag effaith y rhaglenni. Roedd prosesau gweithredol yn cynnwys sesiynau rheoli a gweinyddu rheolaidd, cyfarfodydd cydweithio pythefnosol timau ar gyfer datblygu'r rhaglen a chyfnewid gwybodaeth, ac adolygiadau cynnydd chwarterol a gyflwynwyd i WEFO am oruchwyliaeth dryloyw. Roedd rhanddeiliaid y Gweithrediad yn cydnabod bod cyfathrebu cryf

- rhwng y sefydliadau addysg uwch a oedd yn cymryd rhan ac a chwaraeodd ran allweddol mewn sicrhau bod gweithgareddau'r rhaglen yn cael eu cyflawni'n gyson. Mae'r sylwadau hyn yn amlygu gwelliannau o sefyllfa'r Gweithrediad ar y cam gwerthuso ffurfiannol.
- viii. Mae rhaglen CEIC wedi rhoi pwyslais cryf ar gynhyrchu astudiaethau achos ar sail canlyniadau'r deg carfan cyntaf, sydd ar gael ar eu gwefan. Mae cyflwyniadau gan bob grwp her wedi cael eu huwchlwytho i wefan CEIC, o garfannau Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae cyfweiliadau fideo gyda chyfranogwyr hefyd wedi cael eu huwchlwytho i'r wefan a sianel YouTube CEIC yn amlinellu'r effaith mae'r rhaglen wedi'i chael. Nod yr ymdrech hon yw amlygu'r newid trawsffurfiannol sydd wedi digwydd o fewn yr ecosystem economi gylchol yng Nghymru.
- ix. Drwy gydol gwaith y rhaglen, canfuwyd amrywiol ffactorau a heriau allanol, a gafodd effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol ar y Gweithrediad. Mae hyn wedi cynnwys COVID-19, cadw staff a rhwystrau rhag cymryd rhan. Fodd bynnag, mae'r holl ffactorau a heriau allanol hyn wedi cael eu lliniaru'n llwyddiannus gan y prosiect ac mae hyn yn amlwg ar gam crynodol y gwerthuso.
- x. Ers cychwyn y rhaglen, mae 14 o garfannau thematig wedi bod ar waith, gan gynnwys 191 o gyfranogwyr ar draws 81 o sefydliadau. Fel y disgwyliwyd, fe wnaeth y rhaglen a'r cyfranogwyr esblygu. Roedd pwyslais cychwynnol Carfannau 1 i 3 ar ddatblygu dealltwriaeth o'r economi gylchol, tra bod Carfannau 4 a 5 yn symud eu pwyslais at gynaliadwyedd, wrth gael eu dylanwadu gan yr amgylchedd polisi.
- xi. Symudodd pwyslais y pedair carfan derfynol at gydgyfeirio â nodau penodol sefydliadau, megis cyflawni allyriadau sero net. Er mwyn i gyfranogwyr fanteisio'n llawn ar gymryd rhan yn rhaglen CEIC, roeddent yn fwy tueddol o drafod ac integreiddio persbectifau allanol. Gellid cynnig atebion i heriau mewn gweithleoedd ac ymdrin â hwy trwy'r dulliau a gynigir gan raglen CEIC. Adroddwyd hefyd fod cyfranogwyr wedi dyfnhau eu dealltwriaeth o fentrau fel Deddf

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a'r Agenda Dim Allyriadau, a oedd wedi llywio eu hagwedd at gynnwys cyrsiau CEIC.

Cynnydd allbynnau

- xii. Mae'r tabl isod yn crynhoi cyflawniad presennol CEIC wrth gyrraedd ei ddangosyddion allbynnau ar lefel Gweithrediad ar gyfer Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a Dwyrain Cymru.

Tabl 1: Cynnydd tuag at ddangosyddion allbynnau (Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a Dwyrain Cymru): Yr hyn a gyflawnwyd hyd yma, mis Rhagfyr 2023.

Allbwn	Gorllewin Cymru a'r Cymoedd			Dwyrain Cymru			Prosiect		Cyflawnwyd %
	Targed	Rhagolwg prosiectau	Cyflawnwyd hyd yma	Targed	Rhagolwg prosiectau	Cyflawnwyd hyd yma	Targed	Cyflawnwyd hyd yma	
3425: Nifer o brosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol	1	1	1	1	1	1	2	2	100%
3426: Nifer o ddulliau, prosesau ac offerynnau a ddatblygir gyda chymorth	7	7	14	7	7	6	14	20	143%
3427: Nifer o endidau sy'n cymryd rhan mewn prosiectau'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol	16	39	39	10	42	42	26	81	312%
3428: Nifer o ddulliau, gweithdrefnau ac offerynnau newydd a gaiff eu datblygu a'u lledaenu	6	7	7	7	7	2	14	9	64%

Ffynhonnell: Cynnydd CEIC, Rhagfyr 2023

- xiii. O ystyried yr oedi a gwaith carfannau sy'n dal i ddigwydd rhwng y camau ffurfiannol a chrynodol o'r gwerthusiad, mae cynnydd cadarnhaol wedi cael ei wneud wrth gyflawni allbynnau gweithredol. Mae'r rhaglen wedi cyrraedd y targed ar gyfer Dangosydd 3425 a

3426 gyda chyfanswm o 20 o allbynnau wedi eu hawlio, yn cynnwys 14 yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd a chwech yn Nwyrain Cymru. Rhagorwyd yn fawr ar Ddangosydd 3427, gyda chyfanswm o 81 o endidau yn cymryd rhan yn CEIC, gan ragori 144 y cant ar y targedau cychwynnol yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd a 230 y cant yn Nwyrain Cymru. Mae'r rhaglen yn y broses o gyflwyno astudiaethau achos pellach i gyrraedd y targedau a osodwyd ar gyfer Dangosydd 3428. Hyd yma, mae naw o allbynnau wedi cael eu cymeradwyo gan WEFO, gan gynnwys saith yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd a dau yn Nwyrain Cymru. Dywedwyd wrth gyflawni'r Gweithrediad fod angen datlbygu gofynion tystiolaeth ar gyfer Dangosyddion 3426 a 3428 – gan ychwanegu at y syniadau a gynhwysir yng Nghynllun Monitro a Gwerthuso gwreiddiol y rhaglen. Roedd hyn yn arwain at oedi wrth i dîm y prosiect hawlio ar sail dulliau, prosesau ac offerynnau newydd. Mae tîm CEIC, yn gyfochrog â hyn wedi datblygu astudiaethau achos o dulliau a gafodd eu rhannu trwy'r cynadleddau.

- xiv. O safbwynt allbynnau terfynol, mae'r rhaglen wedi rhagori ar ddau darged (3427/3426), wedi cyrraedd un (3425) a rhagwelir y bydd yn cyrraedd ei thargedau ar gyfer Dangosydd 3428 unwaith y bydd astudiaethau achos ychwanegol wedi cael eu cymeradwyo. Ar sail yr allbynnau hyn, mae CEIC wedi dangos gorgyflawni ar danwariant o'r gyllideb wreiddiol. Achoswyd y tanwariant hwn gan oedi wrth gychwyn y rhaglen oherwydd Covid-19 a'i effaith o ganlyniad ar recriwtio'r carfannau cychwynnol.

Canlyniadau ac effeithiau

- xv. Mae'r gwerthusiad crynodol wedi dod i'r casgliad fod rhaglen CEIC wedi bod yn allweddol wrth greu cysylltiadau gwerthfawr a chreu rhwydweithiau sy'n hyrwyddo egwyddorion economi gylchol o fewn sefydliadau sy'n cymryd rhan. Drwy gydol y broses werthuso, roedd adborth gan yr holl gyfranogwyr a gymerodd ran, gan gynnwys y rheini a gyfwelwyd yn ystod cynadleddau a gweithdai, yn amlygu

arwyddocâd y rhwydwaith a'r gwerth ychwanegol sydd wedi dod i'r gwaith.

- xvi. Mae'r cyfleoedd rhwydweithio a'r system gymorth a ddatblygwyd trwy CEIC wedi chwarae rhan allweddol mewn hyrwyddo agenda'r Economi Gylchol ac wedi meithrin arferion cynaliadwy o fewn sefydliadau a gymerodd ran ynddi.
- xvii. Un arall o ganlyniadau arwyddocaol rhaglen CEIC oedd gwella gwybodaeth cyfranogwyr o'r economi gylchol ym mhob carfan. Roedd adborth gan gyfranogwyr yn pwysleisio bod y rhaglen yn rhoi dealltwriaeth ddyfnach iddynt o gysyniadau cylchol roeddent yn anghyfarwydd â hwy o'r blaen. Roedd llawer o sefydliadau yn newydd i'r cysyniad cyn ymuno â CEIC, ond trwy gymryd rhan yn y rhaglen, roeddent yn ennill dealltwriaeth o'r egwyddorion a'r prosesau sydd eu hangen i weithredu arferion cylchol y neu gweithleoedd. Un enghraifft nodedig oedd y cydweithredu rhwng Cyngor Pen-y-bont ar Ogwr a thîm CEIC, sydd wedi ysgogi rhaglen hyfforddi economi gylchol i bawb o'r staff uwch a chomisiynwyr caffael.
- xviii. Mae'r rhaglen wedi bod yn llwyddiannus wrth wella gweithio rhanbarthol mewn endidau gwasanaethau cyhoeddus yn ogystal â chryfhau capasiti ar gyfer datrys problemau ar y cyd ymysg endidau sector cyhoeddus. Mae'r cysylltiadau hyn yn amrywio mewn cryfder ymysg gwahanol garfannau, ond yn gyffredinol, maent wedi cyfrannu at ymdrechion cydweithredol tuag at heriau / nodau cyffredin. Mae grwpiau her prosiectau wedi hwyluso trawsffrwythloni syniadau ac adeiladu perthynas ymysg gwahanol sefydliadau ar draws pob rhanbarth, yn ogystal â chreu cysylltiadau ag academia. Yn ogystal, er bod y mwyafrif o awdurdodau lleol eisoes wedi dal partneriaethau gyda sefydliadau ar lefel leol, roedd amryw o gyfranogwyr yn esbonio sut roedd eu cymuned ymarfer wedi arwain at gyfleoedd ychwanegol ar draws y rhanbarth i hyrwydd eu cydweithio a datblygu eu hateb newydd i'w gwasanaeth y tu hwnt i ddiwedd y rhaglen.

- xix. Un effaith allweddol a brofwyd gan y mwyafrif o gyfranogwyr oedd gwella eu dealltwriaeth o egwyddorion ac arferion economi gylchol, a ffyrdd o weithredu economi gylchol yn effeithiol yn y gweithle. Roedd cyfranogwyr sector cyhoeddus yn crybwyll y gallu bellach i eirioli dros newid cadarnhaol ac integreiddio syniadau economi gylchol o fewn eu sefydliadau. Er yr adroddwyd bod natur newid sefydliadol yn gymhleth yn gymhleth oherwydd arferion anghynaliadwy sydd wedi gwreiddio'n ddwfn, roedd yn amlwg fod ymrwymiad cryf gan gyfranogwyr i chwarae rhan hyrwyddo o ymwreiddio egwyddorion cylchol ar lefel sefydliadau. Yn ogystal ag ennill gwybodaeth am yr economi gylchol roedd cyfranogwyr hefyd yn cael y capasiti a'r gallu i weithredu eu gwybodaeth newydd o fewn eu sefydliadau – gan eu hymwroli i gyd-drafod ag unigolion dylanwadol i ysgogi newid. Yn ogystal, roedd amryw o gyfranogwyr yn crybwyll lleihau effaith amgylcheddol eu sefydliadau oherwydd rhaglen CEIC, wrth ddatblygu prosesau newydd ac annog newid ymddygiad. Roedd enghreifftiau nodedig yn cynnwys mandadau i leihau gwastraff bwyd, sefydlu siartrau lleihau gwastraff, a chynyddu diddordeb staff mewn hyfforddiant cynaliadwyedd. Mae'r effeithiau hyn gyda'i gilydd yn dangos llwyddiant y rhaglen wrth hyrwyddo egwyddorion economi gylchol a meithrin newid ymarferol o fewn endidau gwasanaethau cyhoeddus.

Argymhellion

- xx. Rhoddir yr argymhellion canlynol i grynhoi canfyddiadau'r gwerthusiad crynodol.
- Archwilio cyfleoedd i achredu o'r rhaglen – i ddangos prawf o hygyrdd y teimlai rhai cyfranogwyr eu bod wedi ei dderbyn trwy CEIC.
  - Ystyried ffyrdd o sicrhau parhad y rhaglen y tu hwnt i'r Gweithrediad, megis parhau i ddarparu deunyddiau economi gylchol i gyfranogwyr a'u sefydliadau eu defnyddio ar ôl diwedd y rhaglen.

- Os caiff y rhaglen ei hymestyn ar raddfa fwy yn y dyfodol, dylid ystyried adnoddau ychwanegol sy'n canolbwyntio'n benodol ar recriwtio a thasgau gweinyddol.
- Annog rhannu gwybodaeth a rhwydweithio helaeth ymysg cyfranogwyr er mwyn meithrin datblygiad sgiliau rhyng-ddisgyblaethol ac arloesi, megis cyflwyno rhwydwaith alumni. Mae grwp Linked In wedi cael ei sefydlu i hwyluso trafod a chydweithio ymysg alumni.
- Roedd datblygu sgiliau meddalach yn ganlyniad allweddol i lawer o gyfranogwyr, a deimlai y gellid pwysleisio hyn yn fwy wrth recriwtio a marchnata ar gyfer carfannau a rhaglenni yn y dyfodol.

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwerthusiad ffurfiannol o'r rhaglen Cymunedau Arloesi'r Economi Gylchol (CEIC), a gyflawnwyd rhwng misoedd Ebrill a Gorffennaf 2023.

Cefndir rhaglen CEIC

- 1.2 Gweithrediad £3.7m a gefnogir gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF) yw rhaglen CEIC. Caiff y rhaglen ei hariannu o dan Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio Gwasanaethau Cyhoeddus a Gweithio Rhanbarthol ac mae'n disgyn o dan Amcan Thematig 11, Adeiladau Capasiti Sefydliadau, sydd â'r nod o wella effeithlonrwydd gweinyddu cyhoeddus trwy gryfhau capasiti sefydliadau.
- 1.3 Mae'r rhaglen wedi ei chynllunio i helpu sefydliadau'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector yng Nghymru i ddatblygu atebion newydd i wasanaethau sy'n ymgorffori egwyddorion yr economi gylchol, gwella cynhyrchiant a hyrwyddo dealltwriaeth o'r economi gylchol.
- 1.4 Mae CEIC yn gydweithrediad rhwng Prifysgol Abertawe a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd a chaiff ei hariannu'n llawn dros gyfnod o 10 mis i gyfranogwyr. Mae'n cynnwys 14 o garfannau, saith a gynhelir yn rhanbarth Bae Abertawe a saith yn Mhrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'r carfannau hyn yn ymwneud ag amrywiol themâu, gan gynnwys meysydd fel datgarboneiddio tai cymdeithasol, tyfu cymunedol, ansawdd dwr, yr economi gylchol mewn addysg ac iechyd a llesiant.
- 1.5 Prif nod y Gweithrediad yw annog gweithredu prosesau newydd a dulliau arloesol mewn yn sefydliadau'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector ledled de Cymru. Cyflawnir yr amcan hwn trwy sefydlu Cymunedau Ymarfer arloesi'r economi gylchol, meithrin gweithio rhyng-ddisgyblaethol a rhannu gwybodaeth rhwng sefydliadau a'i

gilydd o fewn Cymru. Grwpiau o unigolion sydd â nodau cyffredin ac arferion cyffredin yw cymunedau ymarfer, sy'n gweithio gyda'i gilydd i gydgyhyrchu atebion newydd i wasanaethau a fydd yn gweithredu egwyddorion economi gylchol a gwella sgiliau'r grŵp cyfan. Mae CEIC yn sefydlu'r cymunedau ymarfer hynny gyda chyfranogwyr drwy gydol y rhaglen 10 mis, gan feithrin arloesi agored ac archwilio atebion cylchol trwy drafodaethau cydweithredol a datblygu sgiliau arloesi.

- 1.6 Er mwyn cyflawni ei nodau, mae Gweithrediad CEIC yn darparu amrywiaeth o weithgareddau i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau cyfranogwyr, gan gynnwys gweithdai profiad misol, deinameg arloesi megis y broses feddwl cynlluniau fel datblygu gwybodaeth ac arferion, digwyddiad dysgu preswyl, siaradwyr gwadd, dysgu gweithreddol, dysgu gan gymheiriaid a chymorth gweithredu.

Cefndir y Gwerthusiad Allanol

- 1.7 Mae'n ofynnol gan Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO) fod gweithrediadau a gyllidir gan yr Undeb Ewropeaidd yn cael eu gwerthuso gan gorff allanol. Ym mis Chwefror 2022, penodwyd Miller Research gan Brifysgol Abertawe i gyflawni gwerthusiad allanol dau-ran o CEIC. Roedd hyn yn cynnwys Gwerthusiad Ffurfiannol, a gwblhawyd ym mis Tachwedd 2023.
- 1.8 Dyma grynoded o'r argymhellion allweddol a gynigiwyd o'r Gwerthusiad Ffurfiannol:
- Dylai'r Gweithrediad ystyried datblygu fframwaith recriwtio penodol ar gyfer recriwtio'r carfannau sy'n weddill a gweithgarwch yn y dyfodol.
  - Dyrannu adnoddau'n unswydd i ganolbwyntio ar farchnata a recriwtio er mwyn galluogi gweithredu'r fframwaith yn effeithiol mewn gweithgarwch yn y dyfodol.
  - Edrych ar ffyrdd posibl o gynnig cymorth ar ôl y rhaglen i garfannau, o bosibl yn ffurf pwyntiau gwirio 3-6 mis ar ôl

cwblhau, er mwyn monitro cynnydd cymunedau ymarfer a rhoi cymorth ysgafn yn ffurf dangos y ffordd neu gyngor i helpu cynnydd yn y dyfodol.

- Ystyried hwyluso sesiynau adolygu rhwng y gweithdai misol i gyfranogwyr a oedd wedi colli sesiynau i ddal i fyny a chynnal diddordeb / ymrwymiad i'r rhaglen.
- Ystyried dyrannu amser ychwanegol i roi theori ar waith yn ymarferol, symud y cynnwys hwn ymlaen yn strwythur cyflwyno'r garfan fel bod gan gyfranogwyr amser hirach i weithio ar eu hatebion.
- Archwilio dewisiadau ar gyfer sicrhau achredu rhaglen CEIC, i gynnig cymhelliad ychwanegol i gyfranogwyr carfannau y presennol a'r dyfodol.

1.9 Mae'r Gweithrediad wedi ymdrin yn llwyddiannus â rhai o'r argymhellion hyn ers y cam ffurfiannol. Ar adeg y cam ffurfiannol, roedd CEIC eisoes wedi cwblhau ei broses recriwtio, felly er i argymhelliad ar fframweithiau recriwtio gael ei wneud, ni ellid ei weithredu ar unwaith. Er hynny, bwriad y tîm yw ymgorffori'r casgliadau hyn mewn fersiynau o'r rhaglen yn y dyfodol. Mae'n werth nodi bod adnodd penodol ar gyfer recriwtio a marchnata wedi cael ei ymrwymo'n llwyddiannus. Gwnaed ymdrechion hefyd i sefydlu cymorth ar ôl y rhaglen, er bod hyn wedi ei gyfyngu gan brinder adnoddau a thîm bach. Cafodd rhai sesiynau eu cynnal ar wahanol ysbeidiau, gan weithredu fel sesiynau dal i fyny a rhan o broses werthuso'r rhaglen. Er mwyn gwella strwythur cyflawni'r garfan, cyflwynodd y tîm ddull diffiniedig gan ddefnyddio llwyfan o gwmpas offerynnau damcaniaethol, yn dilyn y 'dull diemwnt dwbl'. Mae'r broses strwythuredig hon yn sicrhau bod rhanddeiliaid yn deall pam fod elfennau penodol yn cael eu cyflwyno ar gamau penodol. Yn ogystal, mae Prifysgol Abertawe wrthi o ddifrif yn archwilio posibiliadau ardystio ac achredu ar gyfer y rhaglen.

1.10 Diben y **Gwerthusiad Crynodol** yw adrodd ar y cyfraniad terfynol mae'r gweithrediad wedi ei wneud i'r gynulleidfa darged a fwriadwyd, ac i gydweithio rhanbarthol, yn ogystal ag asesu perfformiad CEIC o safbwynt gwerth am arian, cynaliadwyedd yr effaith a buddion ehangach.

1.11 Nod y gwerthusiad crynodol oedd:

- Cyfrannu tuag at ddeall sut mae CEIC yn cyfrannu at adeiladu capasiti arloesi rhanbarthol.
- Adnabod a lledaenu arferion da mewn gweithio rhanbarthol.
- Cyfrannu at y sail dystiolaeth sy'n cefnogi agenda rhanbartholi Llywodraeth Cymru.

Strwythur yr Adroddiad

1.12 Mae gweddill yr Adroddiad Gwerthuso Crynodol hwn wedi ei strwythuro fel a ganlyn:

- Adran 2 – Methodoleg – canolbwyntio ar nodau ac amcanion y Gwerthusiad Crynodol. Mapio'r dull y ffordd y cyflawnwyd y gwaith maes.
- Adran 3 – Cyd-destun Strategol y Gweithrediad – asesu cysondeb y Gweithrediad â'i bolisi, amcanion, a meysydd posibl o ddatblygu'r Gweithrediad.
- Adran 4 – Cyflawni a Rheoli'r Gweithrediad – asesu'r gwaith o gynllunio a chyflawni'r gweithrediad.
- Adran 5 – Hwyluso Rhaglenni / Cymryd rhan ynddynt – trafod barn cyfranogwyr ar gymryd rhan yn y rhaglen a'i hwyluso.
- Adran 6 – Cynnydd Terfynol y Gweithrediad – gwerthuso cynnydd terfynol y Gweithrediad trwy asesu dangosyddion.
- Adran 7 – Effeithiau'r Rhaglen – asesu effeithiau hirdymor a chanlyniadau'r Gweithrediad.

- Adran 8 – Casgliadau ac Argymhellion – llunio casgliadau o ganfyddiadau'r gwerthusiad crynodol a chyflwyno argymhellion ar newidiadau posibl ar gyfer gweithgarwch a chynaliadwyedd rhaglen CEIC yn y dyfodol.

2. Methodoleg

- 2.1 Defnyddiodd y gwerthusiad crynodol dull seiliedig ar theori o brofi'r model rhesymeg ar gyfer CEIC, a gafodd ei adolygu a'i ddiweddarau o'r blaen yn ystod y gwerthusiad ffurfiannol¹.
- 2.2 Roedd y gwerthusiad yn cynnwys profi'r model rhesymeg yn systematig, gan sicrhau cysondeb rhwng y cyd-destun polisi, anghenion ac amcanion a ddiweddarwyd, yn ogystal â rhwng gweithgareddau'r rhaglen a'r canlyniadau a'r effeithiau a fwriadwyd. Defnyddiwyd cyd-drafod ansoddol gyda rhanddeiliaid gweithredol a chyfranogwyr er mwyn cael dealltwriaeth drylwyr o'r cynnydd a'r effaith. Nod y dull hwn oedd gwerthuso effeithiolrwydd cyffredinol y rhaglen a gwneud argymhellion gwybodus ar gyfer ymyraethau yn y dyfodol.

Nodau ac amcanion y gwerthusiad crynodol

- 2.3 Nod y gwerthusiad crynodol oedd adrodd ar y cyfraniad terfynol mae'r Gweithrediad wedi ei wneud i'r gynulleidfa darged a fwriadwyd (sef sefydliadau sector cyhoeddus a thrydydd sector yn Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd) ac ar gydwethio rhanbarthol, yn ogystal ag asesu perfformiad CEIC o safbwynt gwerth am arian, enillion ar fuddsoddiad, cynaliadwyedd yr effaith a buddion ehangach (megis llesiant, neu gynydd mewn gweithredu'r economi gylchol).
- 2.4 Roedd y cwestiynau allweddol roedd y gwerthusiad crynodol yn ceisio'u hateb yn cynnwys:
- A oes cyfanswm o 14 o ddulliau, prosesau ac offerynnau (atebion newydd i wasanaethau) wedi cael eu datblygu gyda chymorth?

---

¹ Atodiad A.

- A oes cyfanswm o 14 o ddulliau, prosesau ac offerynnau newydd wedi cael eu lledaenu?
- A oes 26 o endidau wedi cymryd rhan mewn prosiectau sy'n targedau gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol?
- Sut mae CEIC yn cyfrannu at weithio rhanbarthol a gwella arloesi a gwybodaeth a sgiliau economi gylchol o fewn endidau sector cyhoeddus yn y Dinas Ranbarthau?
- Sut mae'r Gweithrediad wedi cyflawni o ran gweithredu nodau, amcanion ac ymrwymadau themâu trawsbynciol, yn ogystal â dangosyddion themâu trawsbynciol ar lefel achos, gan gynnwys beth a weithiodd yn dda, beth na wnaeth weithio, problemau a ganfuwyd a sut aed i'r afael â'r rhain.

Dull

- 2.5 Roedd gwerthusiad crynodol rhaglen CEIC yn canolbwyntio'n bennaf ar weithgareddau trafod ansoddol i gasglu data manwl a chynhwysfawr gan gyfranogwyr a'r tîm cyflawni.
- 2.6 Cyn cychwyn ar y gwaith maes crynodol, cynhaliwyd ail gyfarfod cychwynnol gyda thîm cyflawni CEIC. Arweiniodd hyn at addasiadau yn y fethodoleg grynodol er mwyn osgoi dyblygu data a gorymgynghori â chyfranogwyr yn sgil y dystiolaeth gynhwysfawr sy'n cael ei chasglu trwy Gynllun Monitor a Gwerthuso CEIC. O ganlyniad, dyrannwyd mwy o adnoddau i gynnal amrywiol weithgareddau wyneb yn wyneb, gan gynnwys un o'r dyddiau carfannau ym Mhentywyn a chynhadledd haf CEIC, i gasglu data arsylwi. Roedd y dull hwn yn gwella'r broses werthuso trwy gynnig golwg fwy cyfannog o effaith y rhaglen trwy gasglu profiadau, ymddygiadau a rhyngweithiau amser-real cyfranogwyr.
- 2.7 Roedd y newid hwn mewn pwyslais yn golygu na chyflawnwyd arolwg effaith nac astudiaethau achos fideo. Y teimlad oedd bod yr arolygon

mynediad, interim a gadael a gynhaliwyd gan CEIC fel rhan o'r cynllun monitro a gwerthuso eisoes yn cynnig gwybodaeth werthfawr ar gynnydd a chanlyniadau, gan beri bod arolwg ar wahân gyda chwestiynau tebyg yn ddiangen. Er mwyn gwneud y defnydd gorau o adnoddau ac osgoi gwastraff, fe wnaethom yn lle hynny integreiddio canfyddiadau arolygon perthnasol o gynllun monitro a gwerthuso CEIC i'r adroddiad gwerthuso hwn. O ran cael gwared ar astudiaethau achos fideo, arweinwyd y penderfyniad hwn gan bryderon ynghylch dyblygu data ac ymgynghori gormodol â rhanddeiliaid. Gyda CEIC yn cynhyrchu fideos yn barhaus, ynghyd â rhanddeiliaid yn ymwneud mewn cyfweiliadau ac astudiaethau achos ar gyfer y rhaglen a'r gwerthusiad, roedd creu astudiaethau achos ychwanegol yn ddiangen. Fel dewis arall yn lle'r astudiaethau achos fideo, cafodd y tîm gwerthuso weld y recordiadau fideo a gasglwyd gan CEIC mewn cyfweiliadau adborth gyda chyfranogwyr, a gafodd eu dadansoddi hefyd i'w cynnwys yn yr adroddiad hwn².

- 2.8 O fewn cyfnod dadansoddi'r gwerthusiad crynodol, cynhaliwyd adolygiad o'r data diweddaraf er mwyn sicrhau bod y dadansoddi a'r gwaith o gynllunio'r adroddiad yn seiliedig ar wybodaeth gyfoes.

Sesiwn adborth crynodol gyda thîm cyflawni CEIC

- 2.9 Cynhaliwyd sesiwn adborth crynodol gydag aelodau o dîm cyflawni CEIC, gan gynnwys aelodau o Brifysgol Abertawe a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd. Y nod oedd casglu gwybodaeth ansoddol ar berfformiad y Gweithrediad ar sail amcanion, dull cyflwyno, heriau a wynebwyd, canlyniadau ac effeithiau, unrhyw oblygiadau ffactorau allanol ar brosiectau yn y dyfodol, ac olyniaeth a gwaddol prosiectau. Roedd y sesiwn yn agored i holl aelodau'r staff cyflawni, gan sicrhau bod rhychwant eang o adborth a safbwyntiau'n cael ei gasglu.

---

² Mae'n bwysig cydnabod y gall y defnydd o'r recordiadau hyn fod yn agored i dueddiad cadarnhaol, gan iddynt gael eu casglu fel rhan o broses y tîm cyflawni o gasglu tystiolaeth ac adborth ar broses a chanlyniadau rhaglen CEIC.

Trefnwyd y sesiwn yn ystod cyfarfod wythnosol rheolaidd y tîm er mwyn ei wneud yn fwy hygyrch i bawb. Cymerodd cyfanswm o chwe aelod o staff ran yn y sesiwn.

Dau grwp ffocws gyda chyfranogwyr o Ranbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd

- 2.10 Ar ôl y sesiwn adborth gyda'r tîm cyflawni, cynhaliwyd dau grŵp ffocws gyda chynrychiolwyr sefydliadau a oedd yn cymryd rhan a gafodd eu recriwtio o garfannau diweddar o dan y rhaglen.
- 2.11 Trefnwyd y ddau grŵp ffocws i sicrhau cynrychiolaeth gytbwys o gyfranogwyr o garfannau 4 i 7 ac roeddent wedi eu rhannu rhwng Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Cafodd y ddau grŵp ffocws eu samplu i gynnwys amrywiaeth o fathau o sefydliadau, megis cynrychiolwyr o awdurdodau lleol, ysgolion a byrddau iechyd, ymysg eraill. Y nod ar y cychwyn oedd cael hyd at ddeg o gyfranogwyr ym mhob grwp ffocws; fodd bynnag oherwydd heriau wrth recriwtio a oedd yn deillio o'r gwaith maes yn cyddigwydd â diwedd CCR7 a SBR7, cyfranogwyr yn brysur ag ymrwymadau gwaith neu'n pontio allan o'u rolau, nid oeddem yn gallu cyrraedd y targed hwn ar gyfer pob grwp. O ganlyniad, roedd grŵp ffocws Rhanbarth Bae Abertawe yn cynnwys pedwar cyfranogwr, a grŵp Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cynnwys tri chyfranogwr.
- 2.12 Bu'r grwpiau ffocws yn archwilio cymhellion cyfranogwyr dros ymuno â'r rhaglen, eu bodlonrwydd gyda hwyluso, canlyniadau ac effeithiau o fod yn rhan o CEIC, a dyfodol yr atebion roeddent yn eu datlbygu³.

Cyfweliadau manwl

³ Mae canllawiau pwnc ar gyfer y Grwpiau Ffocws i'w cael yn Atodiad B.

- 2.13 Cynhaliwyd cyfweiliadau manwl gyda phum cyfranogwr a oedd yn mynychu carfannau cam diweddarach o wahanol sefydliadau a oedd yn cymryd rhan yn Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd er mwyn gwerthuso buddion hirdymor cymryd rhan yn y rhaglen. Roedd y cyfweiliadau hyn yn archwilio taith cynrychiolwyr, llwyddiant y cymunedau ymarfer a gyflwynwyd, ac unrhyw atebion newydd i wasanaethau a gyd-grewyd o fewn strwythur gweithredol cyfranogwyr y rhaglen.
- 2.14 Yn debyg i'r hyn a wnaed gyda'r grwpiau ffocws, cafodd y gwaith o ddewis a recriwtio cyfranogwyr ei seilio ar gael cynrychiolaeth ar draws carfannau 4-7, amrediad amrywiol o sefydliadau a chynrychiolaeth ranbarthol â chydbwysedd da. Bu tîm CEIC yn weithgar yn rhannu manylion o'r broses werthuso ac roeddent yn mynegi'r cyfle i gyfranogwyr gymryd rhan mewn cyfweiliadau manwl. Roedd y tîm gwerthuso wedyn yn cysylltu â chyfranogwyr a oedd yn mynegi diddordeb yn y gwerthusiad. Roedd yr unigolion hynny nad oedd ar gael ar y dyddiadau a drefnwyd ar gyfer y grwpiau ffocws yn cael cynnig cyfweiliad manwl hefyd fel dewis arall, ac felly'n darparu ar gyfer eu trefniadau gan ddal i gasglu gwybodaeth werthfawr.
- 2.15 Roedd y cyfweiliadau'n rhoi tystiolaeth ansoddol o gynnydd y rhaglen, gan gynnwys newidiadau strwythurol neu weithredol a wnaed a'r effaith ar fuddiolwyr⁴.

Presenoldeb yn niwrnod carfannau Pentywyn

- 2.16 Aeth y gwerthuswyr (Miller Research) i ddiwrnod carfannau ar 11 Tachwedd 2022 ar gyfer cyfranogwyr carfannau 6 a 7 Rhanbarth Bae Abertawe yn Amgueddfa Cyflymder Pentywyn, er mwyn ennill dealltwriaeth bellach o'r profiad a gafodd cyfranogwyr dros gwrs y Gweithrediad a'r canlyniadau. Roedd hyn yn rhoi'r cyfle hefyd i siarad

---

⁴ Mae canllawiau pwnc ar gyfer cyfweiliadau wedi eu cynnwys fel Atodiad C.

gyda sawl rhanddeiliad o'r tîm cyflawni a chymdeithion er mwyn ennill teimlad o argraffiadau/agweddau tuag at raglen CEIC ar raddfa fwy.

- 2.17 Daeth y diwrnod â'r ddwy garfan at ei gilydd mewn ymweliad safle y neu gweithdy olaf ond un i hwylus gweithio rhanbarthol ac ar draws carfannau, fel y daeth yn arfer safonol i CEIC yn y deg carfan derfynol.
- 2.18 Aeth y gwerthuswyr ati mewn dulliau cymysg yn ystod y dydd, gan gynnwys arsylwadau uniongyrchol a chyfweliadau anffurfiol. Trwy arsylwi naturiol, edrychodd y gwerthuswyr yn fanwl ar ryngweithiau a gweithgareddau yn ystod yr ymweliad safle, gan roi sylw penodol i'r ddeinameg a'r cydweithio ymysg cyfranogwyr, rhanddeiliaid y tîm cyflawni a chymdeithion. Trwy sgysiau gyda'r rhai a oedd yn bresennol, casglwyd gwybodaeth ddyfnach ar brofiadau, myfyrdodau ac agweddau cyfranogwyr a oedd yn ymwneud â rhaglen CEIC, gan gynnwys datblygu sgiliau, heriau a wynebwyd, canlyniadau prosiectau a ddylanwadwyd gan CEIC, cydweithio a sefydlu cymunedau ymarfer.
- 2.19 Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi y gallai'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod y diwrnod carfannau fod yn agored i dueddiad cadarnhaol, o ystyried presenoldeb cydgysylltwyr y rhaglen a staff cyflawni.

Presenoldeb yng Nghynhadledd Haf CEIC

- 2.20 Aeth y gwerthuswyr i Gynhadledd diwedd rhaglen CEIC, a gynhaliwyd ar 4 Gorffennaf 2023, a ddaeth â chymysgedd o gyfranogwyr at ei gilydd o Garfannau 6 a 7 ar draws y ddau ranbarth. Fel y diwrnod carfannau, defnyddiodd y gwerthuswyr ati gymysgedd o ddulliau, gan gynnwys casglu data arsylwi naturiol a sgysiau/cyfweliadau anffurfiol gyda'r rhai oedd yn bresennol.
- 2.21 Gwasgarodd y tîm eu hunain yn strategol yn lleoliad y gynhadledd er mwyn arsylwi ar amrywiol agweddau, gan gynnwys ymateb cyfranogwyr yn ystod cyflwyniadau, deinameg rhwydweithio, rhyngweithiau yn ystod sesiynau grwpiau bach, a thrafodaethau

byrffyr. Y nod oedd ceisio cael golwg gyfannol o'r gynhadledd, yn cwpsasu gweithdrefnau ffurfiol a rhyngweithiau anffurfiol. Ategwyd yr arsylwadau hyn â sgysiau anffurfiol gyda'r rhai a oedd yn bresennol yn defnyddio trafodaethau anstrwythuredig, penagored, a oedd yn eu hannog i rannu eu hargraffiadau o raglen CEIC, ei heffaith, a'u profiadau cyffredinol.

- 2.22 Drwy gydol yr arsylwadau naturiol a sgysiau anffurfiol, roedd y gwerthuswyr yn dal i gadw'r cyd-destun a'r amgylchedd mewn cof, gan sicrhau bod y dulliau arsylwi yn sensitif i'r amrywiol bersectifau a rhyngweithiau a ddigwyddodd yn ystod y gynhadledd.
- 2.23 Fodd bynnag, fel gyda'r diwrnod carfannau, mae'n bwysig nodi y gall y data arsylwi a gasglwyd yn ystod y digwyddiad hwn fod yn agored i duedd bosibl. Gallai presenoldeb tîm cyflawni CEIC a natur hyrwyddo'r gynhadledd fod wedi dylanwadu ar ymatebion ac ymddygiadau cyfranogwyr, lle gallant fod wedi tueddu i bwysleisio agweddau cadarnhaol eu profiadau.

3. Cyd-destun Strategol y Gweithrediad

- 3.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn cyflwyno cyd-destun strategol CEIC, gan gynnwys asesiad o'i gydnawsedd â pholisi, ac mae'n ystyried a yw'r angen marchnad a'r sail resymegol dros y Gweithrediad yn parhau'r un fath â phan oedd pan ddatblygwyd y Gweithrediad yn y cychwyn.

Cyd-destun polisi

- 3.2 Ar gam crynodol y gwerthusiad, archwiliodd tîm y prosiect i ba raddau'r oedd y rhaglen yn dal yn gydnaws â'r cyd-destun polisi a ganfuwyd ar gam ffurfiannol y gwerthusiad.
- 3.3 Ers y cam ffurfiannol, mae ailasesiad o'r polisi cyffredinol dros CEIC wedi dangos bod cydnawsedd strategol y rhaglen yn dal yn gryf. Mae'n bwysig nodi bod CEIC wedi cydgyfeirio'n fanwl â diweddaraiadau mewn polisi, deddfwriaeth, a rhaglenni ers mis Tachwedd 2022, gan gynnwys:
- **Pecyn II yr Economi Gylchol (Y Comisiwn Ewropeaidd):** Mae ail elfen Pecyn Ewropeaidd yr Economi Gylchol yn canolbwyntio ar wella dewisiadau o ddeunydd pacio ailddefnyddiadwy i ddefnyddwyr lleihau pecynnu diangen. Mae iddo'r nod hefyd o ddarparu labelu clir i gefnogi ailgylchu priodol. Nod y Comisiwn yw dod ag eglurder i ddefnyddwyr a'r diwydiant ynghylch deunydd seiliedig ar ddeunyddiau biolegol, deunydd compostadwy a phlastigau bioddiraddadwy. Yr amcan yw penderfynu ar gymwysiadau buddiol yn amgylcheddol o blastigau o'r fath, a rhoi canllawiau ar eu prosesau cynllunio, gwaredu ac ailgylchu.
  - **Cynllun Strategol Horizon Europe 2025-2027 (Y Comisiwn Ewropeaidd):** Mae hwn yn amlinellu blaenoriaethau polisi ac effeithiau disgwylidig Horizon Europe. Mae'n gweithredu fel

symlaen ar gyfer y rhaglen waith sy'n cwmpasu Piler II Horizon Europe, sy'n canolbwyntio ar ymdrechion ymchwil ac arloesi yn Ewrop. Mae'r cynllun strategol yn gosod cyfeiriad ar gyfer datblygu'r holl bynciau trafod a mentrau ac iddynt y nod o ysgogi gweithgareddau ymchwil ac arloesi ledled yr Undeb Ewropeaidd.

- **Strategaeth Arloesi Cymru (Llywodraeth Cymru):** Mae'r strategaeth hon a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Chwefror 2023, yn cyflwyno map trywydd ar gyfer defnyddio arloesi i wella llesiant unigolion yng Nghymru. Mae'r strategaeth yn amlygu'r cymorth sy'n angenrheidiol ar gyfer meithrin arloesi mewn amrywiol systemau busnes, megis osgoi gwastraff, atgyweirio ac ailddefnyddio. Mae hefyd yn pwysleisio arloesi digidol i fynd i'r afael ag aneffeithlonrwydd adnoddau ac mae'n hyrwyddo gwydnwch deunyddiau er mwyn cyrraedd nodau sero net. Mae Strategaeth Arloesi Cymru yn amlinellu dull y llywodraeth o drosoli arloesi er budd cymunedau ac economi Cymru.
- **Mae Bil Diogelu'r Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru)** yn ddeddf newydd a fydd yn ei gwneud yn drosedd droseddoll i gyflenwi neu gynnig cyflenwi cynhyrchion plastig untro penodol (gan gynnwys rhai am ddim) i ddefnyddwyr yng Nghymru. Gan ddod i rym yn hydref 2023, bydd yn rhoi'r grym i awdurdodau lleol i rwystro'r drosedd o gyflenwi neu gynnig cyflenwi'r eitemau a deflir yn aml fel sbwriel. Bydd y ddeddf yn berthnasol i unrhyw fusnes neu sefydliad yng Nghymru sy'n gwerthu neu'n cyflenwi'r cynhyrchion o dan y bil.
- **Cynllun Dychwelyd Ernes (DRS) 2025 (Llywodraeth Cymru):** Bydd y fenter newydd yn gweld defnyddwyr yn talu ernes fach wrth iddynt brynu diod mewn cynhwysydd untro, y byddant yn ei chael yn ôl pan ddychwelant y botel neu'r can. Y deunyddiau a gesglir yn y cynllun dychwelyd ernes yng Nghymru fydd

cynwysyddion diodydd a wnaed o blastig *polyethylene terephthalate* (PET), dur, gwydr ac alwminiwm.

Cydggyfeirio â phrosiectau cysylltiedig

3.4 Law yn llaw â'r polisïau a amlinellir uchod, mae'r Gweithrediad yn cydggyfeirio hefyd â sawl prosiect cyfredol a gyflawnir yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys:

- **Rhaglen Genedlaethol Ymchwil Rhyngddisgyblaethol Economi Gylchol (NICER):** Rhaglen bedair blynedd, £30 miliwn o fuddsoddi gan UKRI (UK Research and Innovation) ac iddi'r nod o hyrwyddo pontio'r Deyrnas Unedig at economi gylchol. Mae'r rhaglen yn cynnwys pum Canolfan Ymchwil Economi Gylchol, pob un yn arbenigo mewn llif o ddeunydd penodol megis tecstilau, deunyddiau adeiladu, metelau, deunyddiau technoleg, a chemegolion. Yn ogystal, mae canolfan gydgysylltu economi gylchol. Mae'r rhaglen a lansiwyd ym mis Ionawr 2021, â 34 o brifysgolion yn cymryd rhan ynddi (gan gynnwys Prifysgol Exeter) a thros 150 o bartneriaid diwydiannol. Un o nodau allweddol y rhaglen yw meithrin cydweithio a gweithgareddau allgymorth i ehangu cymuned yr economi gylchol.
- **Cymorth Arloesi Hyblyg SMART (SMART FIS)** – menter sy'n helpu sefydliadau yng Nghymru i gyrraedd "Rhagoriaeth Arloesi" a gaiff ei chyflawni gan dîm o beirianwyr, gwyddonwyr a diwydianwyr arbenigol ac arbenigwyr eiddo deallusol. Mae'r rhaglen yn cydnabod pwysigrwydd cynyddol datgarboneiddio a'r economi gylchol yn unol ag ymrwymiad Llywodraeth Cymru i greu byd gwell. Mae Cymorth Arloesi Hyblyg SMART yn cynnig arbenigedd, cyllid, a chynghor arbenigol i sefydliadau, gan eu galluogi i geisio arloesi sy'n gydnaws ag egwyddorion cynaliadwyedd a'r economi gylchol.

- 3.5 Mae'r polisiâu a amlinellir uchod wedi cadw'n gyson iawn â phrif amcanion rhaglen CEIC o'r cychwyn, yn enwedig o ran ymwneud â chryfhau galluoedd ac arbenigedd sefydliadau sector cyhoeddus. Bydd hyn yn galluogi'r sefydliadau hyn i roi mwy o ganllawiau a chymorth ynghych gweithredu egwyddorion economi gylchol mewn cymunedau lleol. Bydd y sgil effeithiau yn ymestyn y tu hwnt i sectorau polisi, gan fod o fudd i Gaerdydd ac Abertawe, gyda'r nod yn y pen draw o hyrwyddo mabwysiadu mentrau cylchol yn helaeth a dealltwriaeth ddyfnach o arwyddocâd gweithredu strategaethau cylchol ar y lefel ranbarthol.

Anghenion

- 3.6 Mae'r anghenion am CEIC a nodwyd ar gam ffurfiannol y gwerthusiad yn dal yr un mor berthnasol heddiw ag oeddent ar gychwyn cynllun y rhaglen. Teimlai'r tîm cyflawni fod y sail resymegol dros y rhaglen wedi parhau'n gyson, wrth i dîm CEIC gynnal dealltwriaeth glir o'u hamcanion drwy gydol gwaith y rhaglen.
- 3.7 Er bod mân newidiadau wedi bod yn y cyd-destun polisi, mae'r anghenion a amlinellwyd ar gyfer y rhaglen yn parhau i fod yn ysgogwyr allweddol i sefydliadau yn y sector. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi ei fod y tu hwnt i allu'r Gweithrediad i fod yr unig ateb iddynt. Er hynny, drwy gydol ei waith, mae'r Gweithrediad wedi dangos dull effeithiol a pherthnasol o fynd i'r afael â'r anghenion canlynol:
- Hyrwyddo ac arwain y gwaith o fabwysiadu egwyddorion economi gylchol mewn cyrff a sefydliadau sector cyhoeddus.
  - Pontio'r bwlch rhwng uchelgais a chapasiti yn y sector cyhoeddus.
  - Defnyddio cydweithio rhanbarthol fel y symbyliad i ddatrys problemau.

- Cynyddu galluedd arloesi'r sector cyhoeddus o fewn y sefydliadau hyn: trwy ddysgu gwybodaeth, sgiliau ac atebion newydd yn ymwneud â deinameg arloesi.

3.8 Roedd cyfranogwyr a oedd yn ymwneud â'r gwerthusiad crynodol hefyd yn cydnabod bod rhaglen CEIC wedi chwarae rhan allweddol wrth ddiwallu'r angen am gaffael gwybodaeth sylweddol am egwyddorion yr economi gylchol. Yn ogystal, rhoddodd CEIC y cyfle i gyfranogwyr ennill dealltwriaeth ymarferol ar sut i gymhwyso'r amrywiol egwyddorion hynny o fewn eu sefydliadau eu hunain.

Amcanion

3.9 Er mwyn i raglen CEIC ymdrin â'r amcanion a amlinellir uchod, mae amryw o amcanion craidd wedi gweithredu fel targedau i anelu atynt drwy gydol gwaith y rhaglen. Mae'r amcanion a nodwyd yng ngham crynodol y gwerthusiad yn dal yn berthnasol yng ngham crynodol y gwerthusiad, sef:

- **OB1:** Gwellu gwybodaeth a sgiliau arloesi a'r economi gylchol o fewn endidau sector cyhoeddus yn y Dinas Ranbarthau.
- **OB2:** Hwyluso ac ymwreiddio cysylltiadau gweithio agosach rhwng endidau sector cyhoeddus o fewn y Dinas Ranbarthau.
- **OB3:** Creu Cymunedau Ymarfer strategol a chydweithredol sydd â'r wybodaeth a'r sgiliau i gyd-greu atebion i heriau presennol a heriau newydd y sector cyhoeddus mewn Dinas Ranbarthau.

3.10 Roedd aelodau o dîm cyflawni CEIC yn mynegi eu hyder yn amcanion y rhaglen, gan ddweud eu bod yn parhau i gydgyfeirio'n fanwl â'r anghenion a ganfuwyd a'r cyd-destun ehangach. Roedd y cydgyfeirio hwn yn cadarnhau'r sail resymegol gref sy'n cefnogi rhaglen CEIC. Yn ogystal, roedd rhanddeiliaid gweithredol yn cadarnhau bod rhaglen CEIC yn gwneud cynnydd da ac yn parhau'n gadarn ar y trywydd iawn i gyflawni ei hamcanion drwy gydol y cyfnod mae ar waith.

4. Cyflawni a Rheoli'r Gweithrediad

- 4.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn cyflwyno canfyddiadau'r gwerthusiad crynodol sy'n ymwneud â chynllunio, cyflawni, a rheoli Gweithrediad CEIC. Mae'n rhoi sylw i ddyrannu cyllid ac adnoddau; effeithiolrwydd y rheoli a'r llywodraethu; gweithgareddau rheoli a llywodraethu; yn ogystal â'r rhwystrau a'r heriau a wynebwyd drwy gydol yr holl broses.

Cyflawni prosesau'r Gweithrediad

Cyllid, Adnoddau, a Graddfa

- 4.2 Ar gam crynodol y gwerthusiad, roedd aelodau tîm y prosiect yn mynegi boddhad cyffredinol bod CEIC wedi bod yn llwyddiannus yn y ffordd y cafodd ei reoli'n ariannol ac y dyrannwyd ei adnoddau.
- 4.3 Wynebodd tîm Prifysgol Metropolitan Caerdydd heriau penodol yn ystod y rhaglen oherwydd ei fod yn llai o ran maint, a bod graddfa ymyrryd Dwyrain Cymru yn is o gymharu â graddfa ymyrryd Gorllewin Cymru a'r Cymoedd i Brifysgol Abertawe. Roedd y cyfyngiadau hyn yn ei gwneud yn fwy anodd iddynt gyflawni gweithgareddau'r Gweithrediad yn effeithiol. Wynebodd y tîm anawsterau wrth gynnal gweithgarwch cyson gyda chyfranogwyr ac fel yr adroddwyd yn y gwerthusiad ffurfiannol, hwy a ysgwyddodd y baich o recriwtio. Fodd bynnag, wrth i'r rhaglen ddatblygu a mwy o gyfranogwyr yn ymuno â hi, dywedwyd bod y broses gyflawni wedi dod rywfaint yn llyfnach.
- 4.4 Roedd consensws gan y tîm fod cael amryw o gyfranogwyr o'r un sefydliad mewn carfan yn fanteisiol. Byddai'n helpu wrth weithredu'r rhaglen o fewn sefydliadau a'i integreiddio i waith dyddiol cyfranogwyr yn fwy effeithol. Sylwodd tîm Abertawe ar fwy o weithgarwch gan sefydliadau yn y cyswllt hwn, a brofodd i fod yn fuddiol wrth ddefnyddio adnoddau'n effeithlon ar gyfer cyflawni'r rhaglen.

- 4.5 Yn gyffredinol, ymddengys fod y rhaglen wedi rheoli ei chyllid a'i hadnoddau yn effeithiol. Er gwaethaf wynebu cyfyngiadau o ran adnoddau, teimlai rhanddeiliaid y Gweithrediad fod y rhaglen wedi llwyddo i gyflawni canlyniadau sylweddol ac nad oedd wedi wynebu'r posibilrwydd o fethu â chyrraedd ei amcanion. Fodd bynnag, roedd y tîm yn cytuno y byddai'r rhaglen yn cael mwy fyth o effaith pe gallai dyfu ar raddfa fwy yn y dyfodol gyda mwy o adnoddau. Er hynny, byddai rhaglen o'r fath ar raddfa fwy yn gofyn am adnoddau ychwanegol ar gyfer recriwtio a thasgau gweinyddol.

Rheoli a llywodraethu

- 4.6 Dywedodd tîm y prosiect fod y gwaith cyffredinol o reoli a llywodraethu strwythurau CEIC yn ddigonol i reoli'r Gweithrediad, ac roedd y grŵp llywio wedi dweud eu bod yn falch gydag effaith y Gweithrediad. Mae prosesau wedi cynnwys cyfarfodydd rheoli wythnosol, cyfarfodydd wythnosol yn ymwneud â gweinyddu, marchnata, a digwyddiadau, yn ogystal chyfarfodydd pythefnosol i'r timau ar y cyd, ac iddynt y nod o gytuno ar ddatblygiad y rhaglen a rhannu'r arferion gorau. Yn ogystal, roedd adolygiadau cynnydd yn cael eu gosod at ei gilydd yn ddiwyd a'u cyflwyno i WEFO yn chwarterol, gan sicrhau goruwchyliaeth dryloyw ac atebol.
- 4.7 Roedd rhanddeiliaid y Gweithrediad yn cydnabod y cyfathrebu cryf a oedd rhwng y sefydliadau addysg uwch a oedd yn cymryd rhan ynddo, a oedd wedi chwarae rôl allweddol wrth sicrhau bod gweithgareddau'r rhaglen yn cael eu cyflawni'n gyson. Mae'r adborth hwn yn amlygu gwelliannau o sefyllfa'r Gweithrediad ar gam ffurfiannol y gwerthusiad.
- 4.8 Rhoddodd pawb o'r cyfranogwyr y cysylltwyd â hwy yn ystod y gwaith maes adborth cadarnhaol ynghylch y cymorth a gawsant gan dîm y prosiect. Roeddent yn gwerthfawrogi bod y prosiect wedi cael ei

gydgysylltu'n effeithiol ac wedi cyrraedd eu disgwyliadau. Mae mwy o fanylion ar y dull hwn i'w cael yn Adran 5.

Marchnata a Chyfathrebu

4.9 Roedd y gwaith o farchnata'r Gweithrediad yn cynnwys amrywiaeth o weithgareddau hyrwyddo gan gynnwys gweminarau, cynadleddau, cyfryngau cymdeithasol, ac astudiaethau achos.

4.10 Mae hyrwyddo'r rhaglen yn cynnwys gweminarau misol gyda chynnwys arbenigol yn canolbwyntio ar bynciau'n ymwneud â'r economi gylchol. Mae'r gweminarau hyn yn cynnwys siaradwyr o fri sy'n rhoi cyflwyniadau a chymryd rhan mewn sesiynau cwestiwn ac ateb. Caiff y digwyddiadau eu hysbysebu i amrywiol randdeiliaid, gan gynnwys y grwp llywio, Cronfa Her Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, Academi Cymru, a'r holl garfannau - presennol a blaenorol – yn Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Yn ddiweddar, mae cynrychiolwyr o sefydliadau fel Ministry of Furniture, Biosymic a phrosiect Skyline wedi bod yn rhan o'r gweminarau hyn. Mae pynciau a siaradwyr gweminarau blaenorol wedi cynnwys enghreifftiau fel:

- Banc Organics a Room to Grow
- Gweledigaeth ar gyfer Datblygu Bwyd yng Nghymru
- Kidd3r
- Yorkshire Circular Economy Lab
- Bluestone
- Simon Wright

4.11 Mae rhaglen CEIC wedi defnyddio Twitter a LinkedIn yn bennaf i hyrwyddo ei weithgareddau, gyrru traffig i wefan y prosiect, a rhannu arferion da. Mae'r tîm gweinyddol o fewn CEIC yn rheoli'r llwyfannau

hyn ac yn trefnu postiadau cyfryngau cymdeithasol sawl gwaith yr wythnos. Mae gan dudalen Twitter CEIC 630 o ddilynwyr ar hyn o bryd, tra bod gan LinkedIn 765 o ddilynwyr. O gymharu â Gweithrediadau a sefydliadau cymaradwy yng Nghymru, mae hyn yn cynrychioli dilyniant trawiadol sydd bron i 3.8 gwaith yn fwy. Hyd yma, mae data monitro wedi awgrymu bod 58 o bostiadau wedi cael eu cyhoeddi ar Twitter – gan gyrraedd cynulleidfya fyd-eang gyda chyfanswm o 19,100 o argraffiadau. Yn ogystal, maent wedi postio 30 o eitemau ar dudalen LinkedIn CEIC, sy'n derbyn cyfartaledd o dros 50 o wylwyr y mis.

- 4.12 Ers cam ffurfiannol y gwerthusiad, gwnaed gwelliannau sylweddol i wefan y rhaglen, gan ei gwneud yn llawer haws ei defnyddio. Mae'r cynnwys ar y [wefan](#) bellach yn cynnwys manylion o'r heriau a wynebwyd gan wahanol Garfannau a fideos o Gynadleddau'r Hydref a'r Haf i ledaenu gwaith y Carfannau a rhannu straeon o lwyddiant. Ar hyn o bryd, mae CEIC yn rhoi pwyslais cryf ar gynhyrchu astudiaethau achos sydd wedi eu seilio ar allbynnau'r grwpiau her o bob carfan. Nod yr ymdrech hon yn amlygu'r newid trawsffurfiannol sydd wedi digwydd o fewn ecosystem yr economi gylchol yng Nghymru. Mae'r astudiaethau achos hyn ar gael ar y wefan, ochr y n ochr â'r adnoddau presennol y gall y cyhoedd eu defnyddio.
- 4.13 Mae'r rhaglen wedi cyflwyno pedair cynhadledd lwyddiannus yn ystod y cyfnod y bu ar waith. Cafodd bob un o'r cynadleddau effaith sylweddol a chynhyrchu gweithgareddau ar y cyd. Mynychwyd y gynhadledd haf derbynol, a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ym mis Gorffennaf 2023, gan 124 yn bersonol a 46 ar-lein, a oedd yn rhaoi pwyslais arbennig ar arddangos llwyddiannau'r grwpiau her o'r chwe charfan olaf yn ogystal â chynnwys cyflwyniadau gan Gomsinydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Diwydiant Sero Net Cymru.
- 4.14 Law yn llaw â'i ddigwyddiadau ei hun, mae cynrychiolwyr y Gweithrediad hefyd wedi ymweld â digwyddiadau a sefydliadau allweddol i hyrwyddo'i waith, megis y Gynhadledd Ryngwladol

Arweinyddiaeth Astudio (ISLC), y gynhadledd Astudiaethau Rhanbarthol (gaeaf 2022 a haf 2023), cynadledd Academi Rheolaeth Prydain, Grŵp Gwella Parhaus Cymru Gyfan Academi Cymru, llwyfan Amgylchedd Cymru a gweminar y Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Rhanbarthol. Mae'r rhaglen wedi cyhoeddi tri phapur ymchwil yn ystod y Gweithrediad, gan gynnwys:

- New development: Enhancing regional innovation capabilities through formal public service communities of practice – yn Public Money & Management, Cyfrol 42, Rhifyn 8 (2022).
- Future of Innovation Thought Leadership Project: Innovation for a Circular Economy – Innovation Caucus.
- A communities of practice approach to promoting regional circular economy innovation: evidence from East Wales – yn European Planning Studies, Cyfrol 31, Rhifyn 5 (2023).

Recriwtio cyfranogwyr carfannau: dull

- 4.15 Yn ystod y gwerthusiad ffurfiannol, wynebodd tîm y prosiect heriau mewn datblygu ymateb marchnata i recriwtio cyfranogwyr i raglen CEIC. Fodd bynnag, erbyn y cam crynodol, roedd aelodau'r tîm yn sylwi ar welliannau sylweddol yn y broses recriwtio, a oedd wedi esblygu'n system fwy effeithiol o gymharu â'i chynllun cychwynnol. Defnyddiwyd cymorth marchnata allanol gan y tîm ym mis Hydref 2022 i hybu niferoedd recriwtio cyfranogwyr a lledaenu'r gair am effaith CEIC. Y teimlad oedd bod rhan y sefydliad allanol hwn mewn anfon negeseuon e-bost recriwtio wedi bod yn effeithiol.
- 4.16 Dywedodd aelodau o dîm y prosiect fod recriwtio wedi canolbwyntio ar themâu penodol mewn carfannau cynharach. Fodd bynnag, o Garfan 5 ymlaen, symudodd y dull recriwtio at edrych yn ehangach, i groesawu cyfranogwyr. Gwnaeth y newid hwn y broses recriwtio yn hawl oherwydd nifer mwy o sefydliadau posibl. Fodd bynnag, sylwyd bod y newid hwn yn effeithio hefyd ar gyflawni'r rhaglen, gan ei bod

yn aml yn cymryd yn hirach i gyfranogwyr gytuno ar heriau penodol i weithio arnynt.

- 4.17 Yn ystod y gwaith maes, roedd yn amlwg fod cyfranogwyr wedi ymuno â rhaglen CEIC yn bennaf ar sail argymhellion gan eu cydweithwyr neu uwch reolwyr, naill ai ar gyfer hyfforddiant neu i gefnogi mentrau newydd yn eu gweithle. Dengys hyn fod yr argymhelliad gan gymheiriaid a'r dull marchnata 'caseg eira' wedi profi i fod yn effeithiol wrth ennyn diddordeb unigolion. Fodd bynnag, mae'r dull hwn wedi arwain hefyd at effaith penodol ar broffil cyfranogwyr, gyda rhai sefydliadau yn cael eu cynrychioli mewn sawl carfan.
- 4.18 Yn ogystal, roedd cyfranogwyr eraill eisoes yn gyfarwydd â CEIC wrth i adnabyddiaeth o'r brand gynyddu trwy wybodaeth flaenrol neu gael eu cysylltu ag e-bost, gan ei adnabod fel cyfle gwerthfawr i archwilio syniadau arloesol.

Ffactorau a heriau allanol

- 4.19 Drwy gydol gwaith y rhaglen, canfuwyd amrywiol ffactorau a heriau allanol, a gafodd effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol ar y Gweithrediad.

COVID-19

- 4.20 Ar gychwyn y Gweithrediad, wynebodd y tîm cyflawni amrywiol heriau yn sgil COVID-19, gan gynnwys oedi i'r prosiect a'r angen i newid at gyflwyno ar-lein. Daeth recriwtio cyfranogwyr hefyd yn fwy anodd oherwydd effaith y pandemig.
- 4.21 Fodd bynnag, yn ystod cam crynodol y gwerthusiad, teimlai tîm y prosiect fod y rhwystrau hyn wedi cael eu lliniaru cyn belled ag oedd yn bosibl. Caiff gweithgareddau'r rhaglen eu cynnal yn llwyddiannus wyneb yn wyneb bellach, ac wrth i'r gwaith fynd yn ei flaen, mae

recrwtio carfannau wedi dod yn sylweddol haws, fel y cydnabuwyd gan aelodau'r tîm.

Cadw aelodau staff

4.22 Mae'r Gweithrediad wedi wynebu her o ran cadw staff o fewn ei dîm cyflawni craidd, yn sgil y Gweithrediad yn cynnig contractau tymor sefydlog i staff, gyda chwe aelod o'r tîm yn canfod swyddi parhaol yn ystod dwy flynedd gyntaf y Gweithrediad.

4.23 Er bod y tîm yn hyderus fod y bylchau hyn wedi cael eu llenwi bellach, mae canlyniadau'r ymadawiadau hyn wedi bod yn neilltuol o amlwg i aelodau mwyn newydd o'r tîm, a brofodd newidiadau yn adnoddau a phrosesau'r rhaglen wrth ymuno â'r Gweithrediad.

Rhwystrau rhag cymryd rhan

4.24 Yn ystod y cam ffurfiannol, rhwystr a drafodwyd oedd ennyn diddordeb cyfranogwyr, gyda'r tîm yn wynebu heriau wrth gadw sefydliadau yn y carfannau cychwynnol a'u hargyhoeddi hwy i aros yn y rhaglen, oherwydd materion yn ymwneud â Covid-19.

4.25 Fodd bynnag, yn y gwerthusiad crynodol, roedd y tîm yn adrodd newid cadarnhaol mewn brwdfrydedd ymysg cyfranogwyr yn y carfannau diweddarach. Roeddent yn nodi bod y tair carfan diwethaf wedi dangos gwell cydweithio, a mynd ati'n fwriadol heb gael eu hwyluso i gyfarfod y tu allan i sesiynau a drefnwyd. Roedd hyn yn gwbl whanol i'r carfannau cychwynnol, lle'r oedd gweithgareddau o'r fath yn llai cyson, er gwaethaf anogaeth (oherwydd materion yn ymwneud â Covid).

4.26 Roedd un rhanddeiliad yn priodoli'r cynnydd hwn mewn brwdfrydedd i well amseru. Ar y cychwyn, roedd cyfranogwyr yn brysur yn dal i fyny gyda gwaith yn dilyn cyfnod COVID-19. Fodd bynnag, wrth gychwyn o Garfan 4 ymlaen, roedd cyfranogwyr yn dangos ymrwymiad cryfach a pharodrwydd i gymryd rhan weithgar.

- 4.27 Yn ogystal, yn y carfannau diweddarach, roedd gan rai cyfranogwyr gydweithwyr a oedd wedi cymryd rhan yn y rhaglen. Roedd hyn yn cynyddu eu dealltwriaeth o'r hyn oedd i'w ddisgwyl ac yn eu galluogi i ddysgu o brofiadau eraill. Cyfrannodd y ffactorau hyn at fwy o frwdfrydedd a gweithgarwch gan gyfranogwyr yn y carfannau diweddarach.

5. Hwyluso'r Rhaglen / Cymryd rhan ynddi

Cymhelliad dros ymuno â CEIC

- 5.1 Pan ofynnwyd am y cymhellion y tu ôl i bob cyfranogwr a oedd yn cymryd rhan yn y rhaglen, roedd ar fwyafrif y cyfranogwyr eisiau dysgu sut i weithredu'r economi gylchol yn well yn eu gweithle. Yn ogystal, roedd rhai cyfranogwyr yn ceisio dysgu sgiliau i allu symud eu sefydliadau ymlaen a bod yn barod ar gyfer egwyddorion yr economi gylchol.
- 5.2 Dywedodd cyfranogwyr eu bod wedi cael eu denu at y posibilïadau i rwydweithio a rhannu gwybodaeth roedd cynadleddau a charfannau CEIC yn eu cynnig. Roedd hyn, ynghyd â diddordeb personol yn yr economi gylchol, yn rhoi cymhelliad cryf i gymryd rhan yn rhaglen CEIC.
- 5.3 Nid oedd gan y mwyafrif o gyfranogwyr ddisgwyliadau rhagdybiedig ynghylch CEIC cyn ymuno â'r cwrs. Roedd llawer nad oeddent yn gwybod beth i'w ddisgwyl oddi wrth y rhaglen ac yn ei thrin â meddwl agored. Wrth symud ymlaen a chwblhau CEIC, dywedodd cyfranogwyr ei bod wedi rhagori ar eu disgwyliadau, ac iddynt gael profiad mwy cadarnhaol a oedd wedi cyfoethogi eu bywyd yn fwy nag oeddent wedi'i ddisgwyl. Gwelwyd hyn gan gyfranogwyr Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yng nghynhadledd haf CEIC, gyda un ohonynt yn disgrifio'r rhaglen fel un a oedd wedi "newid ei fywyd!".
- 5.4 Dywedodd un cyfranogwr ei fod wedi disgwyl ar y cychwyn i'r cwrs gael ei achredu. Adleisiwyd teimlad tebyg gan gyfranogwyr eraill a oedd yn crybwyll bod y cwrs yn llai academiaidd nag oeddent wedi'i ddisgwyl yn wreiddiol. Fodd bynnag, y teimlad oedd bod hyn wedi gwneud y cwrs yn fwy hygyrch i bawb, a bod y pwyslais clir ar arloesi, cydweithio, a dulliau ymarferol o ddysgu wedi cael eu mwynhau gan y mwyafrif o'r cyfranogwyr.

Esblygiad carfannau

- 5.5 Ers cychwyn y rhaglen, cyflwynwyd hi i 14 o garfannau, gan gynnwys 191 o gyfranogwyr ar draws 81 o sefydliadau. Fel y disgwyliwyd, mae'r rhaglen a'r cyfranogwyr wedi esblygu. Roedd pwyslais cychwynnol Carfannau 1 i 3 ar gymhwyso egwyddorion yr economi gylchol ar gyfer heriau cyffredin presennol, tra bod Carfannau 4 a 5 wedi symud eu pwyslais at heriau amgylcheddol mwy cyffredinol, yn dilyn dylwanwad gan yr amgylchedd polisi.
- 5.6 Symudodd pwyslais y pedair carfan olaf at gydgyfeirio'n fwy â nodau penodol sefydliadau, megis cyflawni allyriadau sero net. Er mwyn i gyfranogwyr fanteisio'n llawn ar gymryd rhan yn rhaglen CEIC, daethant yn fwy tueddol o drafod ac integreiddio persbectifau allanol. Gellid darparu atebion i heriau gweithleoedd ac ymdrin â hwy trwy'r dulliau a gynigiwyd gan raglen CEIC. Adroddwyd hefyd fod cyfranogwyr wedi dyfnhau eu dealltwriaeth o ddatblygiadau fel Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a'r Agenda Dim Allyriadau, yn eu ffordd o ymateb i gynnwys cyrsiau CEIC.

Dull Cymuned Ymarfer

- 5.7 Rhoddodd mwyafrif y cyfranogwyr adborth cadarnhaol ynghylch eu profiad o'r Cymunedau Ymarfer, gan ei ddisgrifio fel rhywbeth roeddent wedi eu fwynhau. Roeddent yn gwerthfawrogi'n enwedig y ddeinameg datrys problemau mewn gwrs a'r cyfle i archwilio gwahanol sectorau, gan ddarganfod sut y gall setiau sgiliau amrywiol fod o fudd i gymuned. Roedd y Gymuned Ymarfer yn annog atebolrwydd hefyd, gan fod holl aelodau'r tîm yn cael eu hannog i gyfrannu tuat at her a oedd yn gyffredin iddynt.
- 5.8 Roedd pwyslais cryf ar fuddion rhwydweithio a chydweithio, y canfu cyfranogwyr i fod yn werthfawr iawn. Roedd ymwneud ag unigolion o amrywiol gefndiroedd a safbwyntiau yn agor eu llygaid i rym "amrywiaeth barn" wrth gynhyrchu atebion arloesol.

- 5.9 Roedd rhai cyfranogwyr yn mynegi amheuon, gan nad oeddent yn llwyr ddeall sut i gymryd rhan effeithiol yn y Gymuned Ymarfer na manteisio ar ei buddion posibl. Yn ogystal, roedd defnyddio iaith rhy academiaidd weithiau'n cadw rhai unigolion draw rhag cofleidio'r cysyniad yn llawn.
- 5.10 Roedd y Cymunedau Ymarfer yn helpu hybu hyder gan fod y strwythur yn hyrwyddo amgylchedd dysgu gan gymheiriaid heb ddim hierachaethau. Roeddent yn cael eu hysbrydoli gan enghreifftiau ymarferol a oedd yn dangos gwir werth ceisio atebion trwy ymdrechion cydweithredol.

Cynnwys cyrsiau

- 5.11 Dywedodd mwyafrif y cyfranogwyr fod rhaglen CEIC wedi eu galluogi i ddeall yn well bynciau cymhleth sy'n ymwneud â'r economi gylchol. Roedd y rhaglen yn helpu datblygu agwedd newydd ar ddysgu a sut i ymdrin â gwahanol sefyllfaoedd. Dywedodd un cyfranogwr iddi eu helpu i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau nad oedd yn eu gwybod neu nad oedd yn ymwybodol ohonynt cynt.
- 5.12 Roedd cyfranogwyr yn mynegi barnau cymysg ar y dulliau dysgu roedd rhaglen CEIC yn eu hysgogi. Roedd sawl cyfranogwr yn trafod bod y gweithgareddau profiad yn rhy aml a hir, a'u bod yn aml yn tarfu yr y prosiect y cawsant y dasg o'i gyflawni. Er gwaethaf hyn, roedd cyfranogwyr hefyd yn dweud bod y gweithgareddau ymarferol a meithrin profiad yn eu helpu i ddatblygu sgiliau cymdeithasol. Roedd yr amrywiaeth mewn dulliau dysgu hefyd yn galluogi amgylchedd mwy cynhwysol ar gyfer yr amrywiaeth o gyfranogwyr ac yn cynnig gwahanol offerynnau defnyddio i helpu cyfranogwyr gydweithio â rhanddeiliaid.
- 5.13 Roedd profiad preswyl y rhaglen yn cael canmoliaeth gan fwyafrif llethol y cyfranogwyr, a oedd yn sôn amdano fel adnodd amhrisiadwy i gyflwyno grwpiau'r garfan i'w gilydd a ffurfio perthynas i hwyluso

gwell cydweithio a oedd yn helpu gyrru prosiectau'r grwpiau her yn eu blaenau. Roedd cyfranogwyr hefyd yn nodi eu mwynhad o'r ymweliadau safle a gyflawnwyd wrth gymryd rhan yn CEIC, a oedd yn cynnwys ymweld â sefydliadau fel Burns, Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, Amgueddfa Cyflymder Tir Pentywyn a CWM Environmental, a gafodd sylw ar y newyddion cenedlaethol.

- 5.14 Roedd rhai cyfranogwyr yn lleisio pryderon ynghylch hygyrchedd agweddau academaidd rhaglen CEIC. Roedd amryw o gyfranogwyr yn betrusgar ynghylch perthnasedd rhai pynciau a drafodwyd, gan arwain at ddryswch yn ystod tasgau'r prosiect. Wrth i'r rhaglen symud ymlaen, roedd rhai cyfranogwyr yn ei chael yn anodd rheoli'r swm o gynnwys o fewn y ffrâm amser a roddwyd. Roeddent yn cael anhawster wrth ddal yr holl wybodaeth er mwyn ei gweithredu'n effeithiol mewn senarios byd go iawn. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, gwnaed awgrym i ymgorffori mwy o astudiaethau achos wrth gyflwyno'r cynnwys i helpu cyfranogwyr i ddeall yr amrywiol ffyrdd o weithredu cysyniadau'r economi gylchol. Roedd amryw o gyfranogwyr yn ei chael yn fuddiol pan oedd tîm CEIC yn rhannu enghreifftiau ymarferol ochr yn ochr â theori i wella'u dealltwriaeth o bynciau mwy cymhleth a sut i'w cymhwyso.

Hwyluso

- 5.15 Yn gyffredinol, roedd yr ymateb tuag at yr hwyluswyr yn gadarnhaol. Parhaodd yr hwyluswyr yn gyson eu cymorth a'u hanogaeth drwy gydol y rhaglen 10 mis. Dywedodd mwyafrif y cyfranogwyr fod yr hwyluswyr wedi creu amgylchedd dysgu agored a chroesawgar, gan gynnig lle diogel i'r cyfranogwyr drafod syniadau ac annog creadigrwydd yn eu ffordd o feddwl.
- 5.16 Dywedodd cyfranogwyr fod yr hwyluswyr wedi rhoi cyfoeth o wybodaeth iddynt. Roedd gan yr hwyluswyr lawer o arbenigeddau a daeth pob hwyluswr â gwahanol arbenigedd i'r rhaglen. Roedd hyn yn

helpu cyfranogwyr i gael gwybodaeth addas i helpu datblygu atebion i'w prosiectau.

- 5.17 Roedd yr ychydig o feirniadaeth a dderbyniwyd gan y cyfranogwyr yn cyfleu bod hwyluswyr yn aml yn gwrthio cwestiynau i helpu gyda meddwl a herio syniadau, ac er bod hyn yn ddefnyddiol ar adegau, roedd yn peri dryswch i rai cyfranogwyr, gyda'r potensial o darfu ar lif datblygu'r ateb.
- 5.18 Rhoddodd rhai o'r cyfranogwyr adborth ar sut y gwnaeth cyfnewid un o'u hwyluswyr ar ganol y Rhaglen greu heriau, gan y bu'n rhaid i'r cyfranogwyr addasu eu dull cyfathrebu a gweithio ar gyfer yr hwylusydd newydd. Argymhellwyd y byddai parhad hwyluswyr yn fuddiol wrth gyflwyno rhaglen CEIC, er mwyn cynnal y lle diogel a grewyd. Cydnabuwyd fodd bynnag gan dîm y prosiect nad yw hyn bob amser yn bosibl ar brosiect sydd â staff ar gontractau tymor sefydlog, ac na ddigwyddodd hyn ond ar un achlysur ar draws y 14 o garfannau.

Rhwysterau i gyfranogwyr

- 5.19 Y prif rwystrau a adroddwyd gan gyfranogwyr oedd yr anhawster mewn cymryd rhwng yn y rhaglen oherwydd cyfyngiadau amser a'r her o gydbwysu ymrwymadau gwaith â'r amser oedd ei angen i chwarae rhan lawn yn rhaglen CEIC.
- 5.20 Roedd nifer bach o gyfranogwyr yn teimlo bod hyd 10-mis y rhaglen, gydag ymrwymiad o 2 ddiwrnod y mis (cyfwerth â 10 y cant o'u hamser) yn rhoi pwysau arnynt. Roedd yr unigolion hyn yn pwysleisio fod ansicrwydd ynghylch pynciau'r modiwlau bob mis yn arwain at amrywiol raddau o ddealltwriaeth ymysg cyfranogwyr.
- 5.21 Roedd llawer o gyfranogwyr wedi wynebu pwysau gwaith a oedd ar brydiau wedi peri iddynt adael y rhaglen, ac o ganlyniad yn effeithio ar gydlyniant a lefelau cymorth cymheiriaid o fewn y carfannau. Roedd un cyfranogwr, er enghraifft, yn nodi sut roedd anawsterau

gweithredol yn eu sector wedi golygu na wnaeth eu grŵp her orffen eu gwaith. Er gwaethaf yr ergyd hon, fodd bynnag, roeddent yn gallu cymhwyso'r wybodaeth roeddent wedi'i hennill trwy eu gwaith:

“Oherwydd anawsterau gweithredol ar draws iechydd a gofal cymdeithaso, nid aeth ein her CEIC yn ei blaen. Fodd bynnag, rwyf wedi defnyddio'r wybodaeth a enillwyd yn y rhaglen i ddatblygu atebion eraill sy'n ymwneud â'r economi gylchol a gwaith ehangach.” – Dyfyniad gan Gyfranogwr yn Arolwg IMPACT

- 5.22 Fe wnaeth pwysau gynyddu hefyd ar rai cyfranogwyr, gan fod eu sefydliadau'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyfranogwyr ddangos y buddion gweladwy roeddent yn eu hennill o'r rhaglen. Yn ogystal, roedd rhai cyfranogwyr yn wynebu rhwystrau ynghylch sut y cafodd grwpiau her eu trefnu ac amrywiadau mewn lefelau ymrwymiad ymysg aelodau o'r tîm. Mynegodd un o'r cyfranogwyr y teimladau hyn yn arolwg IMPACT CEIC:

“Roedd strwythur y grwpiau her yn fy ngharfan yn anffodus. Er gwaethaf fy mrwdfrydedd dros y gwaith, roedd diffyg ymrwymiad a chanolbwyntio ymysg fy ngrŵp her yn ei gwneud yn amhosibl symud ymlaen at ateb ymarferol ac o ganlyniad, roedd yn llesteirio'r gallu i ddefnyddio a mabwysiadu mewn ffordd ystyrlon yr offerynnau a'r prosesau arloesi a gyflwynwyd.”

- 5.23 Fodd bynnag, er gwaethaf yr heriau hyn, llwyddodd y rhaglen i gynnal ymrwymiad cadarn cyfranogwyr, gan gyflawni cyfradd gwblhau o **92.1 y cant** ar sail y rhai a gofrestrodd ar y cychwyn.

6. Cynnydd Terfynol y Gweithrediad

Dangosyddion allbynnau

- 6.1 Er mwyn sicrhau y glynwyd at allbynnau drwy gydol y cyfnod cyflawni, adroddwyd ar gynnydd rhwng camau ffurfiannol a chrynodol y gwerthusiad. Mesurir cynnydd y rhaglen yn ôl pedwar dangosydd lefel Weithredol, ar draws rhanbarthau Gorllewin Cymru a'r Cymoedd (GCC) a Dwyrain Cymru (DC). Nodir y cyflawniad presennol ar draws y ddau ranbarth yn y tabl isod.

Tabl 1: Cynnydd tuag at ddangosyddion allbynnau (Cyfanswm): Cyflawniad hyd yma a'r proffil cyflawni hyd yma, Rhagfyr 2023.

Allbwn	Gorllewin Cymru a'r Cymoedd			Dwyrain Cymru		
	Targed	Rhagolwg y prosiect	Cyflawnwyd hyd yma	Targed	Rhagolwg y prosiect	Cyflawnwyd hyd yma
3425: Nifer o brosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol	1	1	1	1	1	1
3426: Nifer o ddulliau, prosesau ac offerynnau a ddatblygir gyda chymorth	7	7	14	7	7	6
3427: Nifer o endidau sy'n cymryd rhan mewn prosiectau'n targedau gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol	16	39	39	10	42	42
3428: Nifer o ddulliau, gweithdrefnau ac	6	7	7	7	7	2

offerynnau newydd a gaiff eu datblygu a'u lledaenu						
--	--	--	--	--	--	--

Ffynhonnell: Tîm Prosiect CEIC, Rhagfyr 2023

- 6.2 O ystyried yr oedi a natur barhaus y carfannau rhwng camau ffurfiannol a chrynodol y gwerthusiad, mae cynnydd cadarnhaol wedi cael ei wneud o wrth gyrraedd allbynnau gweithredol. Mae'r paragraffau canlynol yn crynhoi cynnydd y Gweithrediad tuag at ei ddangosyddion allbynnau, gan ddefnyddio data o adroddiadau cynnydd a gyflwynwyd i WEFO.
- 6.3 O ran Dangosydd 3425, mae rhanbarthau Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a Dwyrain Cymru wedi cyrraedd y targed ar gyfer y dangosydd allbynnau hwn. Ar gyfer Dangosydd 3426, mae'r Gweithrediad wedi cyrraedd y targed o saith o ddulliau, prosesau ac offerynnau a ddatblygir gyda chymorth ym mhob rhanbarth – gyda chyfanswm o 20 o allbynnau'n cael eu cyrraedd. Yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd, mae cyfanswm o 14 o allbynnau wedi cael eu cymeradwyo, ac yn Dwyrain Cymru mae chwech wedi eu cymeradwyo ar sail y dangosydd hwn. Mae'r ystod o offer, dulliau a phrosesau a ddatblygwyd fel rhan o'r rhaglen wedi bod yn amrywiol, ac yn cynnwys enghreifftiau megis:
- Tai Hafod yn datblygu [Fideo Gwybodaeth](#) ôl-osod ar gyfer tenantiaid i landlordiaid cymdeithasol.
  - Cefnogi Dŵr Cylchol: [Mapio a Datblygu Synwryddion Ansawdd Dwr.](#)
  - Creu [Addewid Datgarboneiddio ar gyfer Cyd-drafod â'r Gymuned](#) – cydweithrediad rhwng Tai Cymru a'r Gorllewin, Bron Afon a Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili.

- Datblygu ‘[Map Trywydd Recriwtio ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#)’, gan ddefnyddio egwyddorion economi gylchol i wella cynaliadwyedd a pharhad.
- Datblygu ‘[Menter Hyrwyddwyr Gwyrdd](#)’ a rhwydwaith economi gylchol drwy Leisure; yn cael eu gwahodd, annog a’u cefnogi i arloesi ac effeithio ar gynaliadwyedd adeiladu, darpariaeth gwasanaethau, staff a’r cyhoedd.
- Gweithredu [Rheolwr Newid Hinsawdd ar gyfer Contractau a Safleoedd](#) yng Nghyngor Abertawe.
- Hyrwyddo Economi Gylchol: [Arferion CEIC mewn “lleoedd nas defnyddir” mewn ysgol gynradd](#).
- Datblygu fframwaith safonol ar gyfer mesur a chofnodi effaith mentrau bwyd cymunedol i fynd i’r afael â’r argyfwng costau byw i’r rheini ar incymau isel iawn.
- Siarter i ysgolion ar gyfer ‘[Lleihau gwastraff papur](#)’.
- Defnyddio [Gwlân Cymru ar gyfer inswleiddio](#).
- Ymwreiddio [Egwyddorion yr Economi Gylchol mewn Ysgolion](#).
- Canfod ffyrdd newydd o ‘[Addasu Gwastraff Carbord fel Deundyd Gorwedd i Anifeiliaid](#)’.
- [Lansio ein cynllun gwyrdd – Goleudy](#).
- [Gosod paneli solar i Heddu De Cymru](#).

6.4 Mae’r ddau ranbarth wedi rhagori’n sylweddol ar y targed allbynnau ar gyfer Dangosydd 3427 – gyda chyfanswm o 81 o endidau yn cymryd rhan yn y rhaglen. Mae endidau o’r fath yn cwmpasu rhychwant helaeth o feysydd gan gynnwys awdurdodau lleol, cymdeithasau tai, byrddau iechyd, ysgolion sefydliadau addysg uwch, cynrychiolwyr o’r gwasanaethau heddlu a thân, Cyfoeth Naturiol Cymru, Dŵr Cymru a mwy. Roedd gan ranbarth GCC 39 endid a gymerodd ran, gan ragori’n sylweddol ar y targed gwreiddiol o 16. Mae hyn yn gynnnydd o

144 y cant ar y targed gwreiddiol. Roedd gan ranbarth DC 42 o endidau cyfranogol, gan ragori'n sylweddol ar y targed gwreiddiol o 10. Mae hyn yn gynydd o 230 y cant ar y targed gwreiddiol.

6.5 Mae'r rhaglen yn y broses o gyflwyno astudiaethau achos ychwanegol i gyrraedd y targedau a osodwyd ar gyfer Dangosydd 3428. Hyd yma, mae cyfanswm o naw o allbynnau wedi cael eu cymeradwyo gan WEFO ar gyfer y dangosydd hwn, rhwng y ddau ranbarth. Ymysg y rhain, mae dau allbwn wedi cael eu hawlio ar gyfer Dwyrain Cymru, tra bod saith wedi cael eu cymeradwyo ar gyfer Gorllewin Cymru a'r Cymoedd yn unig. Esboniodd tîm CEIC fod angen datblygu gofynion tystiolaeth ar gyfer Dangosyddion 3426 a 3428 wrth gyflawni'r Gweithrediad, er mwyn ychwanegu at y manylder a gynhwysir yng Nghynllun Monitro a Gwerthuso gwreiddiol y rhaglen. Arweiniodd hyn at oedi i'r tîm prosiect wrth hawlio ar sail dulliau, gweithdrefnau ac offerynnau newydd.

6.6 Oherwydd natur unigryw pob carfan a natur yr endidau oedd yn ymwneud â hwy, yr heriau a wynebwyd a'r atebion roeddent yn eu harchwilio, roedd dull unffurf ar gyfer pawb o ddangos tystiolaeth o offerynnau, dulliau a phrosesau newydd, fel yr amlinellwyd yn y cynllun Monitro a Gwerthuso gwreiddiol, yn anodd yn ymarferol. Roedd yn rhaid i'r dystiolaeth ym mhob astudiaeth achos gael ei hasesu'n unigol gan WEFO, gyda gofyn yn aml am dystiolaeth ychwanegol benodol i'r hyn roedd pob carfan unigol yn ei ddatblygu. Yn ogystal, mae'r offerynnau, dulliau a phrosesau a ddatblygir gan y carfannau yn aml angen mireinio pellach y tu hwnt i hyd 10-mis y rhaglen. Roedd y datblygu parhaus hwn yn ei gwneud yn anodd weithiau i ddangos a darparu tystiolaeth o'u cynnydd, yn enwedig wrth bontio o ddangosyddion allbynnau (3426) i ddangosyddion canlyniadau (3428).

6.7 Yn y pen draw, mae'r heriau hyn yn gwneud y gwerthusiad hwn yn rhy gynnari asesu holl allbynnau, canlyniadau ac effeithiau hirdymor rhaglen CEIC, gan fod llawer o'r offerynnau, dulliau a phrosesau yn

dal i gael eu datblygu. Fodd bynnag, ar sail yr allbynnau presennol a gyflawnwyd ac y rhagwelir eu cyrraedd, mae CEIC wedi dangos gorgyflawniad ar danwariant o'r gyllideb wreiddiol. Achoswyd y tanwariant hwn gan oedi wrth gychwyn y rhaglen yn sgil Covid-19 a'i effaith o ganlyniad ar recriwtio'r carfannau cychwynnol.

Integreiddio Themâu Trawsbynciol

- 6.8 Y tair thema drawsbynciol a nodwyd yn Rhaglenni 2014-20 yw Cyfle Cyfartal a Phrif Ffrydio Rhywedd (gan gynnwys y Gymraeg), Datblygu Cynaliadwy a Threchgu Tlodi ac Allgáu Cymdeithasol.
- 6.9 Roedd yn ofynnol i raglen CEIC integreiddio ac ymdrin â themâu trawsbynciol drwy gydol ei gwaith. Nod themâu trawsbynciol yw gwella ansawdd a gwaddol gweithrediadau prosiect a gefnogir gan Gronfeydd Strwythurol yr Undeb Ewropeaidd, ac ychwanegu gwerth at y prosiect. Maent yn gofyn am weithredu mewn sawl maes a rhaid iddynt gael eu hymwreiddio yng nghynllun a gwaith pob Gweithrediad. Cyrhaeddodd y Gweithrediad bob un o'i dargedau themâu trawsbynciol. Mae gweithgareddau rhaglen CEIC yn ymdrin â'r themâu trawsbynciol canlynol:
- Gweithgareddau sy'n cefnogi siaradwyr Cymraeg
  - Datblygu eco-god
  - Datblygu cadwyn gyflenwi lleol cynaliadwy
  - Mesurau effeithlonrwydd adnoddau
  - Datblygu / penodi Hyrwyddwr Themâu Trawsbynciol.

Gweithgareddau sy'n cefnogi siaradwyr Cymraeg

- 6.10 Mae rhaglen CEIC yn annog defnyddio'r Gymraeg trwy amrywiol weithgareddau. O ran gweithgarwch hyrwyddo, mae gwefan CEIC yn gwbl ddwyieithog, a chaiff yr holl bostiadau cyfryngau cymdeithasol ar LinkedIn a Twitter eu cyhoeddi yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae

cyfathrebu mewnol ac allanol, megis gohebiaeth e-bost rhwng aelodau'r tîm a WEFO yn y Gymraeg. Wrth gyflwyno gweithdai, cynhwysir ymadroddion Cymraeg, a chyfathrebir â rhanddeiliaid yn y Gymraeg pan fo angen.

- 6.11 Mae sylw mwy penodol wedi ei roi i gyfranogwr Cymraeg a ofynnodd i'r holl ohebiaeth ato gael ei hysgrifennu yn y Gymraeg. Caiff yr holl lythyrau i gyfranogwyr megis y Llythyr Ymrwymiad, Llythyr Croesawu, Holiadur lechyd a'r ffurflen Cysylltiadau mewn Argyfwng eu cyfieithu i'r Gymraeg. Mae tîm cyflawni CEIC yn croesawu unrhyw weithgareddau ac arferion i randdeiliaid mewnol ac allanol sy'n dymuno cyfathrebu yn y Gymraeg. Roedd hyn yn cynnwys cynhyrchu holl daflenni hyrwyddo'r rhaglen yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Datblygu Eco-God

- 6.12 Mae Eco-god CEIC wedi cael ei gyd-greu gan aelodau tîm rhaglen CEIC a chafodd ei gymeradwyo gan WEFO yn 2021. Gellir gweld yr [Eco-God](#) ar wefan CEIC, ac mae hefyd wedi cael ei argraffu ar ganfas gwydn er mwyn sicrhau eu bod yn gynaliadwy ac y gellir eu hailddefnyddio drwy gydol oes y prosiect. Caiff copïau o'r Eco-god eu harddangos ar bob un o'r dyddiau cyflwyno wyneb yn wyneb. Mae llawer o egwyddorion datblygu cynaliadwy CEIC yn unol â'u Eco-God.

Datblygu cadwyn gyflenwi leol gynaliadwy

- 6.13 Mae rhaglen CEIC yn ychwanegu gwerth yn nhermau cynaliadwyedd trwy ei hymrwymiad i sicrhau bod nwyddau a gwasanaethau lleol yn cael eu defnyddio a'u darparu ar amrywiol bwyntiau o'r rhaglen. Caiff nwyddau a gwasanaethau o ffynonellau cynaliadwy eu darparu gan gyflenwyr mewn amrywiol ffyrdd, gan gynnwys gwasanaethau arlwy, marchnata, a chludo. Yn ogystal, defnyddio safleoedd lleol ar ddyddiau digwyddiadau, a defnyddir adnoddau gweithdy cynaliadwy.

- 6.14 Ers y gwerthusiad ffurfiannol, mae rhaglen CEIC yn parhau i hyrwyddo defnyddio cyflenwyr lleol a phrynu nwyddau a gwasanaethau cynaliadwy i bawb sy'n ymwneud â'r prosiect, o gyfranogwyr ar garfannau i aelodau o'r Grŵp Llywio. Un enghraifft yw'r Aelodaeth Llysgennad a gynigir gan CEIC mewn cydweithrediad â 4thRegion, cynghrair o bobl, busnesau a sefydliadau ledled de-orllewin Cymru. Yn ystod dyddiau cyflwyno, caiff lleoliadau eu dewis yn ofalus er mwyn blaenoriaethu gwasanaethau arlwyio lleol a chyflogi staff lleol.

Mesurau effeithlonrwydd adnoddau

- 6.15 Caiff datblygu cynaliadwy ei annog ymhellach trwy amrywiol fesurau effeithlonrwydd ynni a gyflawnir gan CEIC. Wrth i weithdai wyneb yn wyneb barhau i gael eu cyflwyno, caiff yr holl adnoddau ffisegol angenrheidiol eu prynu yn unol ag Eco-god CEIC a fframweithiau caffael y sefydliadau eu hunain. Anogir cyfranogwyr i dderbyn yr holl adnoddau'n ddigidol, fodd bynnag mae unrhyw adnoddau papur naill ai wedi eu hailgylchu 100% neu â chyfran helaeth o'r cynnwys wedi ei ailgylchu. Lle bynnag fo'n bosibl, ailddefnyddir adnoddau eraill er mwyn rhwystro pryniannau diangen.
- 6.16 Mae offer digidol ar gyfer y gwaith wedi cael ei gyrchu o brosiectau blaenorol. Lle nad yw hyn wedi bod yn bosibl, mae offer newydd wedi cael ei gyrchu'n gyfrifol o ran parhauster ac ansawdd. Yn ogystal, mae lleoliadau gweithdai wedi cael eu cyrchu ar sail y graddau mae offer cyflwyno digidol ar gael er mwyn rhwystro pryniannau diangen. Fel prosiect ar y cyd rhwng dwy brifysgol, mae wedi bod yn bosibl rhannu'r rhan fwyaf o offer er mwyn sicrhau cyn lleied â phosibl o draul deunyddiau.

Datblygu / defnyddion hyrwyddwr themâu trawsbynciol

- 6.17 Yn ôl adroddiadau cynnydd does dim newidiadau wedi bod i rôl hyrwyddwr themâu trawsbynciol, a ymgwymerwyd gan Eleanor Gardner (Prifysgol Metropolitan Caerdydd).

Cysondeb â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 6.18 Mae'r math o weithgareddau themâu trawsbynciol a ddisgrifir yn yr adran hon yn gyson â'r nodau canlynol o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

- **Nod 6: Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu** – Mae mynd ati'n fwriadol i annog defnyddio'r Gymraeg trwy gyfathrebu dwyieithog ar ein gwefan, cyfryngau cymdeithasol, a chyfathrebu mewnol/allanol yn cyfrannu at y nod hwn.
- **Nod 2: Cymru Lewyrchus** – Mae'r pwyslais ar nwyddau a gwasanaethau o ffynonellau lleol, ymwneud â chyflenwyr lleol, a defnyddio safleoedd lleol yn cefnogi'r nod o hyrwyddo ffyniant o fewn cymunedau lleol. Mae ymdrechion hyrwyddwr themâu trawsbynciol yn cydgyfeirio ymhellach â'r nod hwn trwy wella ymrwymiad tîm ar draws y Gweithrediad i fabwysiadu ymdrechion themâu trawsbynciol ehangach.
- **Nod 1: Cymru Gydnerth**: Mae datblygu ac arddangos Eco-God, a'r pwyslais ar nwyddau a gwasanaethau o ffynonellau lleol ac a ddarperir yn gynaliadwy yn dangos ymrwymiad i gadwyni cyflenwi byr, cynaliadwyedd a chydnerthedd. Mae mesurau effeithlonrwydd adnoddau'r rhaglen, megis prynu deunyddiau wedi eu hailgylchu, ailddefnyddio adnoddau, a rhannu offer, yn cyfrannu at leihau gwastraff ac cydgyfeirio â'r amcan o wireddu Cymru gydnherth, carbon isel.

7. Effaith y Rhaglen

- 7.1 Mae'r adran hon yn manylu ar ganfyddiadau'r gwerthusiad crynodol ynghylch canlyniadau ac effeithiau CEIC – yr effeithiau hynny sy'n digwydd o ganlyniad i weithgarwch ac allbynnau ymyrraeth.
- 7.2 Yn gyffredinol, dengys tystiolaeth a gasglwyd gan randdeiliaid a chyfranogwyr y Gweithrediad fod ymwneud â CEIC wedi arwain at fuddiol amlddimensiwn i sefydliadau ar draws Rhanbarth Bae Abertawe a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'n bwysig nodi bod hyn yn wir am y prif amcanion yr aeth CEIC ati i'w gwireddu pan gafodd y Gweithrediad ei gynllunio.
- 7.3 Caiff yr adborth o gyfweiliadau â rhanddeiliaid, gweithdai, astudiaethau achos a data monitro'r Gweithrediad eu harchwilio'n drwyadl isod, er mwyn dadansoddi perfformiad hyd yma o ran canlyniadau ac effeithiau. Cynhwysir asesiad gwrthffeithiol hefyd, er mwyn deall y graddau y byddai newid wedi digwydd a heb ddigwydd yn absenoldeb CEIC.

Canlyniadau'r rhaglen

Sefydlu rhwydweithai arloesi rhanbarthol cydweithredol sy'n meithrin gweithredu egwyddorion yr Economi Gylchol mewn sefydliadau

- 7.4 Mae rhaglen CEIC wedi bod yn allweddol wrth greu cysylltiadau gwerthfawr a meithrin rhwydweithiau sy'n hyrwyddo egwyddorion yr economi gylchol mewn sefydliadau sy'n cymryd rhan ynddi. Drwy gydol y broses werthuso. Roedd adborth gan yr holl gyfranogwyr a oedd yn cymryd rhan, gan gynnwys y rhai a gyfwelwyd yn ystod cynadleddau a gweithdai, yn pwysleisio arwyddocâd y rhwydwaith a'r gwerth ychwanegol a ddaeth i'w gwaith.
- 7.5 Er bod rhai sefydliadau yn newydd i raglenni a arweinir gan heriau, roedd cyfranogwyr yn cydnabod yr angen i gofleidio ymdrechion cydweithredol ac yn cydnabod pwysigrwydd derbyn y gallai gwahanol sefydliadau fod ar wahanol gamau ar eu taith Economi Gylchol. Wrth hwysluo ffurfio cymunedau ymarfer rhanbarthol, y teimlad oedd bod

CEIC yn meithrin diwylliant o ddysgu unigol a sefydliadol gan gynnig camau manwl i fynd i'r afael â heriau ar y cyd.

- 7.6 Roedd amryw o gyfranogwyr yn mynegi'r teimlad o ddarganfod **cymuned** o fewn tîm CEIC, a oedd yn ffurfio cysylltiadau ffrwythlon sydd wedi bod yn gefnogol a buddiol. Roedd un cyfranogwr a oedd yn gweithio mewn Bwrdd Iechyd Prifysgol yn trafod sut roedd tîm CEIC a'u grwp her wedi annog gweithgarwch a phartneriaethau gyda gwneuthurwyr cynhyrchion. Mae hyn wedi arwain at fwy o hyder, gan eu galluogi i gydweithio â chadwyni cyflenwi yn y dyfodol i gwella arferion cylchol o fewn eu sefydliad:

“Cydweithio yw hanfod CEIC. Mae'r rhaglen yn datblygu arweinwyr economi gylchol sy'n mynd ag atebion yn ôl i'w sefydliadau fel ysgogwyr newid” – cyfranogwr yn un o weithdai Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

- 7.7 Yn ogystal, roedd rhanddeiliaid eraill yn pwysleisio manteision cydweithio a oedd yn ymestyn y tu hwnt i ffiniau eu sefydliadau eu hunain. Roeddent yn sôn sut roedd y rhaglen wedi hwyluso partneriaethau gydag unigolion o amrywiol gefndiroedd a sefydliadau, gan ganiatáu ar gyfer amrediad ehangach o bersbectifau ac effaith. Roedd ymarferydd addysg o Garfan 7 Rhanbarth Bae Abertawe, er enghraifft, yn trafod sut roedd y rhaglen wedi eu harwain at gydweithio â chynrychiolwyr awdurdodau lleol yn ogystal â gwahanol sefydliadau addysg. Arweiniodd y cydweithio ehangach hwn at effaith sylweddol yn rhanbarthol, a dystiolaethir gan ganlyniadau eu grwpiau her, a oedd yn cynnwys anfon llythyr trwy'r awdurdod i bob ysgol yn y rhanbarth, yn annog mabwysiadu un cynhwysydd i waredu poteli mawr.

- 7.8 Roedd cyfranogwyr sy'n gweithio mewn awdurdodau lleol yn pwysleisio hefyd sut roedd rhaglen CEIC yn annog gweithgarwch a chydweithio ar draws gwahanol ardaloedd. Rhoddwyd enghraifft gan gyfranogwr o Gyngor Sir Gaerfyrddin, a soniodd bod y rhaglen yn hwyluso cysylltiadau ag unigolion o Abertawe a Chastell-nedd Port

Talbot. Dywedwyd bod y cysylltiadau hyn wedi bod yn fuddiol wrth wella arferion Economi Gylchol a rhannu adnoddau ar draws prosesau ehangach o fewn yr awdurdodau a'r rhanbarth.

- 7.9 Roedd cyfranogwyr yn mynegi rhyddhad hefyd o ddarganfod rhwydweithiau o unigolion o gyffelyb fryd o fewn eu carfannau, a oedd yn cynnig cymorth ac anogaeth i fynd i'r afael â heriau fel endid ar y cyd:

“Roedd yn rhyddhad mawr rhwydweithio gyda phobl eraill o fewn yr awdurdod lleol ac awdurdodau ehangach a gwybod nad o'n i ar fy mhen fy hun wrth ysgogi newid” – Un o gyfranogwyr Carfan 7 Rhanbarth Bae Abertawe.

- 7.10 Trwy ddarparu llwyfan ar gyfer cydweithio, annog partneriaethau, a meithrin arweinwyr economi gylchol, mae CEIC wedi meithrin cymuned o ysgogwyr newid ymroddedig i yrru newid cylchol yng Nghymru. Mae'r cyfleoedd rhwydweithiau a'r system gymorth a ddatblygwyd trwy CEIC wedi chwarae rhan allweddol wrth hyrwyddo'r agenda Economi Gylchol a meithrin arferion cynaliadwy o fewn sefydliadau sy'n cymryd rhan yn y rhaglen.

Cryfhau gwybodaeth o'r Economi Gylchol a galluoedd sefydliadau

- 7.11 Canlyniad arwyddocaol arall i raglen CEIC oedd gwella gwybodaeth o'r economi gylchol ymhlith cyfranogwyr ym mhob carfan. Roedd adborth gan gyfranogwyr yn dangos bod y rhaglen wedi rhoi dealltwriaeth ddyfnach iddynt o gysyniadau cylchol nad oeddent yn gyfarwydd â hwy o'r blaen. Roedd llawer o unigolion yn newydd i'r cysyniad cyn ymuno â CEIC, ond trwy gymryd rhan, wedi ennill dealltwriaeth o'r egwyddorion a'r prosesau sydd eu hangen i weithredu arferion cylchol yn eu gweithleoedd.
- 7.12 Rhywbeth allweddol a ddysgodd cyfranogwyr gan CEIC oedd bod yr economi gylchol yn ddibynnol ar gyd-destun. Gall sefydliadau ymwneud â gwahanol agweddau o weithgarwch cylchol a dysgu sut i deilwra'r arferion hyn i fod yn addas ar gyfer anghenion penodol eu

sefydliad. Mae sylweddoli hyn yn grymuso cyfranogwyr i fod yn gyfranwyr gweithgarwch at bontio rhanbarthol tuag at economi gylchol. Roedd hyn yn arbennig o amlwg wrth gyd-drafod â chyfranogwyr yn ystod y gwerthusiad crynodol, a oedd yn mynegi hyder o'r newydd mewn deall beth oedd ystyr yr economi gylchol o fewn cyd-destun eu rolau. Er enghraifft, dywedodd un cyfranogwr:

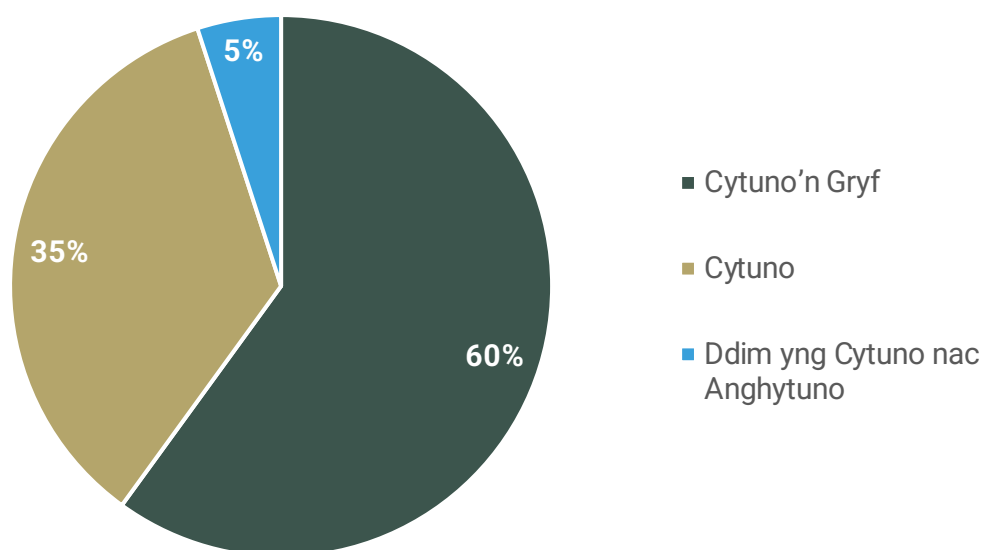
"Fe wnaeth mynd trwy raglen CEIC helpu datgelu diffiniad o beth mae'r economi gylchol yn ei olygu yng nghyd-destun fy sefydliad, a'r ffyrdd o wneud awgrymiadau ar gyfer newid " – Cyfranogwr yng Nghynhadledd Haf CEIC.

- 7.13 Yn ogystal, amlygwyd effaith y rhaglen pan wnaeth uwch reolwyr o sefydliadau a oedd yn cymryd rhan anfon staff iau i garfannau am gyfleoedd dilynol o adeiladu gwybodaeth sy'n ymwneud â'r economi gylchol. Arweiniodd hyn at ledaenu gwybodaeth o'r economi gylchol ar draws yr holl sefydliad, gan gryfhau ymhellach effaith y rhaglen.

Yn ogystal, mae canlyniadau o Adroddiad Interim CEIC yn cadarnhau'r canfyddiadau hyn, gan fod 95 y cant o'r cyfranogwyr wedi cadarnhau'n gryf fod y rhaglen wedi gwella eu dealltwriaeth a gwybodaeth a'r economi gylchol.

Ffigur 1: Nifer o gyfranogwyr a oedd yn teimlo bod y rhaglen wedi gwella gwybodaeth o'r Economi Gylchol

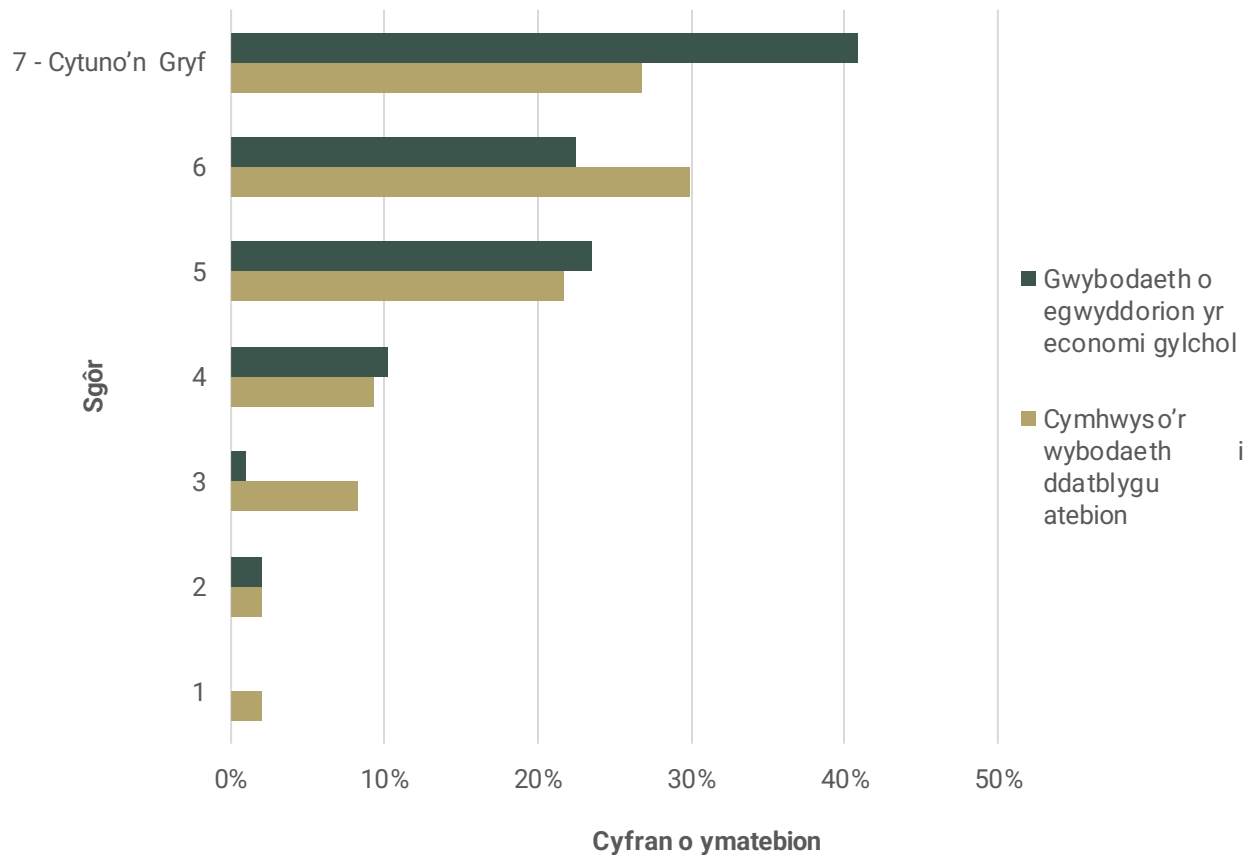

Ffynhonnell: Adroddiad Interim CEIC N=78

- 7.14 Dengys gwybodaeth o Adroddiad Interim CEIC fod 41 y cant o gyfranogwyr yn cytuno'n gryf eu bod wedi datblygu lefel dda o wybodaeth am yr economi gylchol drwy'r rhaglen. Yn ogystal, roedd 57 y cant o gyfranogwyr yn graddio'u hunain â sgoriau uchel (o chwech neu saith ar raddfa 1-7) wrth gymhwyso gwybodaeth a enillwyd i ddatblygu atebion i'w heriau o fewn rhaglen CEICd.

Ffigur 2: Barn cyfranogwyr ar ddatblygu eu gwybodaeth o'r economi gylchol a'i chymhwyso wrth ddatblygu atebion

Ffynhonnell: Arolwg Effaith CEIC
N=97

7.15 Yn gyffredinol, mae llwyddiant y rhaglen wrth wella gwybodaeth ac ymwybyddiaeth cylchol cyfranogwyr wedi bod yn llwyddiant sylweddol, gan roi dulliau gweithredu a dealltwriaeth i sefydliadau gofleidio egwyddorion cylchol a chyfrannu at ddyfodol mwy cynaliadwy.

Ymarferwyr arloesi gweithredol yn dod i'r amlwg yn y sector cyhoeddus

7.16 Law yn llaw â gwella gwybodaeth a sgiliau o'r economi gylchol o fewn endidau sector cyhoeddus yn y Dinas Ranbarthau, mae rhaglen CEIC wedi helpu cyfranogwyr ddod yn fwy **gweithredol wrth arloesi**.

7.17 Canfu cyfranogwyr a gymerodd rhan yn y gwerthusiad crynodol fod y pwyslais ar arloesi yng nghynnwys y cwrs yn peri mwynhad mawr iddynt. Dywedodd cyfranogwyr fod tîm CEIC yn mynd ati o ddifrif i annog cyfranogwyr i feddwl yn arloesol trwy gynnwys rhanddeiliaid ac archwilio amrywiol ddulliau a phersbectifau wrth weithredu egwyddorion economi gylchol yn eu sefydliadau eu hunain. Er bod cyfranogwyr yn nodi bod y broses yn heriol ar brydiau, roedd y tîm yn ennyn teimlad cryf o ymddiriedaeth ac yn rhoi llwyfan ar gyfer gwrandio gweithredol, deialog agored, a chreu syniadau, gan arwain yn y pen draw at ymgorffori strategaethau meddwl wrth gynllunio ac atebion arloesol.

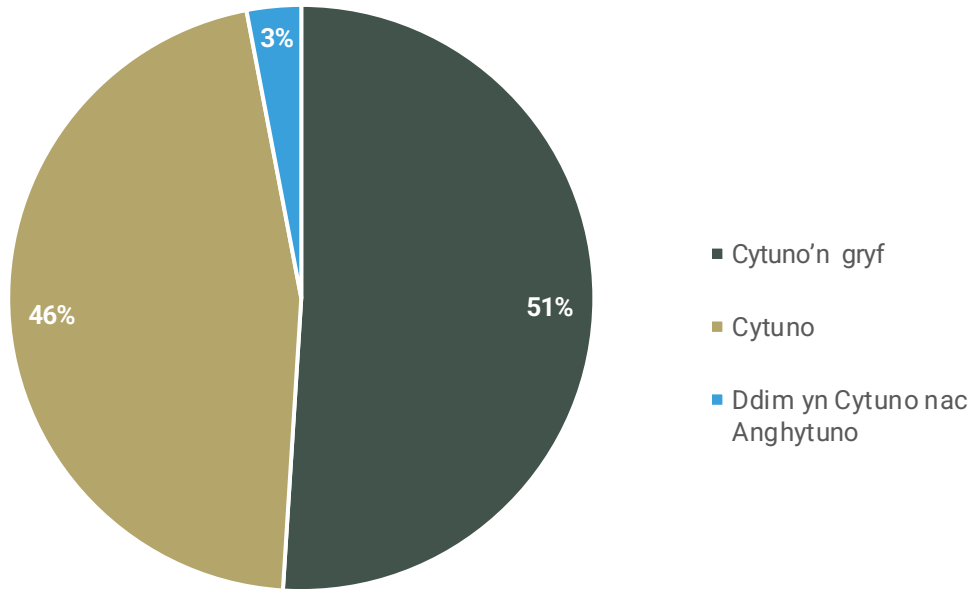
7.18 Un o'r casgliadau mwyaf arwyddocaol a nodwyd oedd meithrin "meddylfryd dewr ac eofn,"⁵ sy'n hanfodol ar gyfer mynd i'r afael yn effeithiol â heriau cymhleth. Roedd cyfranogwyr yn mynegi eu gallu o'r newydd i feddwl yn arloesol a chreadigol, sgil y maent yn ei harddel yn hyderus yn eu bywydau proffesiynol. Roedd un unigolyn yn nodi sut roedd y cysyniad o arloesi yn cymryd peth amser i'w lawn ddeall, ond unwaith roeddent yn ei ddeall, ei fod yn chwyldroi eu hagwedd at gaffael. Maent bellach yn ystyried agweddau diwedd oes a hirhoedledd wrth gaffael offer ar gyfer eu sefydliad, gan ddangos symudiad clir tuag at arferion cynaliadwy a blaengar.

Roedd canlyniadau'r Adroddiad Interim a gynhyrchwyd gan CEIC hefyd yn pwysleisio'r canlyniadau hyn, gyda 97 y cant o'r cyfranogwyr yn dweud bod y rhaglen wedi gwella eu sgiliau mewn arloesi.

---

⁵ Cyfranogwr o Garfan 7 Rhanbarth Bae Abertawe.

Ffigur 3: Nifer o gyfranogwyr a deimlai fod y rhaglen wedi gwella gwybodaeth a sgiliau arloesi

Ffynhonnell: Adroddiad Interim CEIC
N=78

Canlyniadau anuniongyrchol

- 7.19 Law yn llaw â'r canlyniadau a drafodwyd uchod, mae'r rhaglen hefyd wedi cynhyrchu amryw o ganlyniadau meddalach, a amlinellir isod.
- 7.20 Yn gyntaf, mae'r rhaglen wedi profi i fod yn brofiad trawnewidiol i lawer o unigolion, yn enwedig o safbwynt datblygu gyrfa. Dywedwyd bod rhai unigolion, cyn ymuno â CEIC, teimlo'u hunain yn eu hunfan eu swydd ac nad oeddent wedi chwilio o ddifrif am gyfleoedd newydd. Fodd bynnag, ar ôl cwblhau'r rhaglen, roeddent yn dweud eu bod yn teimlo'n fwy hyderus ac wedi eu grymuso i archwilio llwybrau gyrfa newydd. Mae'r canlyniad anfwriadol ond cadarnhaol hwn yn dangos effaith bellgyrhaeddol y rhaglen wrth ysbrydoli unigolion i gredu yn eu potensial a cheisio heriau newydd.
- 7.21 Daw un enghraifft ysbrydoledig gan gyfranogwr a brofodd, ar ôl cymryd rhan yn rhaglen CEIC, newid sylweddol yn nhaflwybr ei yrfa. Dywedodd fod y rhaglen wedi rhoi'r dulliau a'r ddealltwriaeth iddo ailwerthuso ei ddyheadau proffesiynol. O ganlyniad, teimlai ei fod yn

cael ei symbylu i gamu allan o'r sefyllfa'r oedd yn gysurus ynddi a mynd ati'n fwriadol i geisio rôl newydd. Yn ei eiriau ei hun:

"Mae CEIC wedi fy ngalluogi i fynd i ffwrdd ac ailwerthuso beth ydw i eisiau ei wneud. Pe na bawn i wedi dod i CEIC, fyddwn id dim wedi gallu cyflawni hynny " – Un o gyfranogwyr Carfan 6 Rhanbarth Bae Abertawe.

- 7.22 Mae dimensiwn meddalach arall yn ymwneud â dimensiwn personol y rhaglen a thwf mewn hunan hyder ymysg cyfranogwyr, a theimlid fod hyn mewn rhai ffyrdd yn rhagori ar werth yr atebion a ddatblygwyd. Roedd tîm y prosiect yn nodi newid gweladwy yn y ffordd mae cyfranogwyr yn canfod heriau ac yn mynd i'r afael â' hwy, ac mae'r newid hwn mewn meddylfryd yn un o ganlyniadau arwyddocaol y rhaglen. Fel y dangoswyd yn ystod y gynhadledd, roedd un cyfranogwr yn cyflwyno'i ateb newydd i'w wasanaeth yn hyderus, a dywedodd fod hyn yn brofiad cwbl newydd iddo. Roedd y cyfranogwr yn mynegi ei ryfeddod at faint roedd wedi tyfu ers ymuno â CEIC, gan ddweud:

"Dw i erioed wedi siarad yn gyhoeddus yn fy mywyd na dychmygu y byddwn yma 6 mis yn ôl. Fyddwn i ddim wedi bod yma heb CEIC, y tîm a'm carfan." – Cyfranogwr yn y Gynhadledd Haf.

- 7.23 Cafodd datblygu sgiliau meddal hanfodol a chyfathrebu rhyng-bersonol hefyd ei amlygu gan gyfranogwyr fel un o ganlyniadau anfwriadol iddynt gymryd rhan yn CEIC. Trwy gydweithio â gwahanol weithwyr proffesiynol o gefndiroedd amrywiol, teimlai unigolion eu bod wedi caffael sgiliau meddal gwerthfawr, a oedd yn gwella eu gallu i weithio'n effeithiol gydag eraill. Trwy'r rhyngweithio hwn, maent wedi ennill dealltwriaeth ddyfnach o wahanol bersectifau, dulliau gweithio, a ffyrdd o ddatrys problemau, gan wella eu galluoedd rhyng-bersonol. Fel y dywedodd un cyfranogwr:

"Mae CEIC wedi fy helpu i weithio gyda phobl o fwy o broffesiynau ac wedi fy helpu i ddeall sut mae gwahanol bobl yn meddwl, gweithio ac ymdrin â phethau. Dw i wedi dysgu llawer o sgiliau meddal oddi wrth y rhaglen " – Cyfranogwr o Garfan 6 Rhanbarth Bae Abertawe.

- 7.24 Er bod pwyslais CEIC ar drawsnewid ac arloesi rhanbarthol, roedd cyfranogwyr yn argymhell y gellid pwysleisio mwy ar yr agwedd dysgu cymdeithasol a meithrin sgiliau meddalach wrth recriwtio a marchnata carfannau a rhaglenni yn y dyfodol.
- 7.25 Dywedodd nifer bach o gyfranogwyr hefyd sut mae'r rhaglen yn gwella hygyrdd ymarferwyr sector cyhoeddus mewn arloesi a gweithredu'r economi gylchol. Trwy gymryd rhan yn y rhaglen, teimlai gweithwyr proffesiynol eu bod yn ennill "bathodyn hygyrdd"⁶ gwerthfawr a oedd yn cadarnhau pwysigrwydd ac effaith eu gwaith yn y meysydd allweddol hyn. Mae'r gydnabyddiaeth hon yn ychwanegu pwysau at eu gwaith, gan eu galluogi i ennyn mwy o ymddiriedaeth a chefnogaeth gan randdeiliaid a phartneriaid. Roeddent yn teimlo y gellid gwella hyn ymhellach trwy archwilio cyfleoedd achredu i'r rhaglen. Yn ogystal, y teimlad oedd bod lefel dylanwad gwleidyddol y rhaglen yn atgyfnerthu'r effaith hon trwy gynnig cyfleoedd unigryw i ryngweithio â llunwyr polisi a phenderfyniadau.
- 7.26 Yn olaf, roedd tîm y prosiect yn nod bod CEIC bob amser wedi canolbwyntio ar ddefnyddio adnoddau'n effeithiol er mwyn creu gwerth ond hefyd wedi annog cyfranogwyr i feddwl yn fwy **creadigol** ynghylch beth sy'n creu gwerth, yn enwedig mewn perthynas ag effaith gymdeithasol. Mae'r tîm wedi cyplysu eu gwaith â nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), gan roi dulliau a fframweithiau sy'n ysbrydoli cyfranogwyr i ystyried gwerth cymdeithasol a'u heffaith ar y rhanbarth. Trwy'r dull hwn, mae cyfranogwyr wedi cael eu hannog i fynd y tu hwnt i fesurau

---

⁶ Cyfranogwr o Garfan 6 Rhanbarth Bae Abertawe

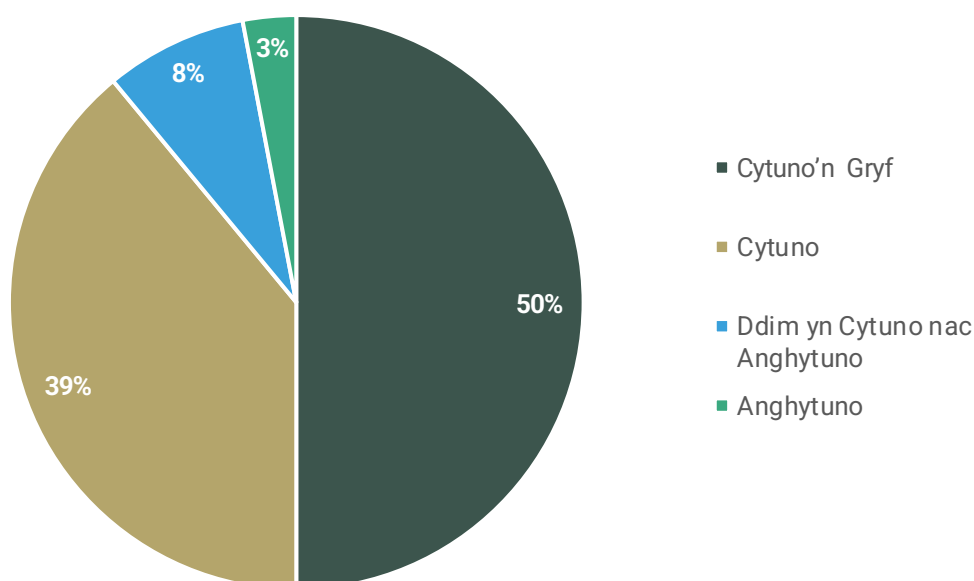
traddodiadol o lwyddiant ac archwilio sut y gall eu gweithredoedd a'u harloesi ddylanwadu mewn modd cadarnhaol ar lesiant a ffyniant hirdymor cymunedau.

Effeithiau Hirdymor

Gwell gweithio rhanbarthol mewn endidau gwasanaethau cyhoeddus

- 7.27 Mae rhanddeiliaid wedi datblygu cysylltiadau gweithio rhanbarthol trwy raglen CEIC. Mae'r cysylltiadau hyn yn amrywio mewn cryfder ymysg gwahanol garfannau, ond yn gyffredinol, maent wedi cyfrannu at ymdrechion cydweithredol tuag at gydgynghyrchu atebion i heriau a nodau cyffredin.
- 7.28 Mae grwpiau her y prosiect wedi hwylso croes-beillio syniadau ac wedi adeiladu partneriaethau ymysg gwahanol sefydliadau ar draws pob rhanbarth, yn ogystal â chreu cysylltiadau ag academia. Roedd data o'r Adroddiad Interim CEIC yn cadarnhau'r canfyddiadau hyn, gyda 89 y cant o gyfranogwyr o fewn y rhaglen wedi cytuno (39 y cant) neu gytuno'n gryf (50 y cant) fod CEIC wedi gwella eu cysylltiadau gweithio rhanbarthol:

Ffigur 4: Nifer o gyfranogwyr a oedd yn teimlo bod y rhaglen wedi gwella cysylltiadau gweithio rhanbarthol

Ffynhonnell: Adroddiad Interim CEIC
N=78

- 7.29 Caiff rhwydweithio a chysylltiadau eu hystyried fel rhan annatod o'r broses, sy'n ceu'r cymorth a'r rhwydwaith sydd ei angen i ysgogi newid rhanbarthol. Fel y dywedodd un cyfranogwr:

"Mae canfod pobl o gyffelyb fryd sydd â diddordeb mewn cynaliadwyedd wedi bod yn rhwysr. Mae CEIC wedi fy helpu i ganfod y bobl hynny" – cyfranogwr yng Ngharfan 6 Rhanbarth Bae Abertawe.

- 7.30 Dywedodd un cyfranogwr fod newid arferion gweithleoedd pobl eraill yn gallu bod yn anodd, ond y gall cael cynghorwyr dylanwadol i gefnogi mentrau cymunedol gyflawni effeithiau cadarnhaol ar raddfa ehangach. Yn ogystal, soniodd un cyfranogwr fod gan bob sefydliad roedd aelodau o'r cymuned ymarfer yn rhan ohonynt *"wahaniaethau sylweddol ond llinynnau cyffredin a chyfleoedd tebyg"*.

Cryfhau capasiti ar gyfer datrys problemau ar y cyd ymysg endidau sector cyhoeddus

- 7.31 Mae rhaglen CEIC wedi annog a hwyluso perthynas waith agosach gyda phob awdurdod lleol yn ogystal â gyda sefydliadau newydd megis yr awdurdod glo. Er bod y mwyafrif o awdurdodau lleol eisoes yn dal partneriaethau gyda sefydliadau lleol, un enghraifft a rannwyd oedd sut roedd profiadau unigolion yn Sir Gâr wedi arwain at unigolion yn ardal Abertawe hefyd i chwilio am gyfleoedd cydweithio hirdymor yn eu cyd-destun hwy yn ogystal.
- 7.32 Roedd amryw o gyfranogwyr yn esbonio sut roedd eu cymuned ymarfer wedi arwain at gyfleoedd ychwanegol ar draws y rhanbarth i ddatblygu eu hateb ymhellach ar ôl diwedd y rhaglen ffurfiol. Esboniodd un aelod o gymuned ymarfer sut roedd wedi cyfarfod â Llywodraeth Cymru, datblygu atebion polisi, a chyflwyno cais am gyllid i garfan 1 Rhanbarth Bae Abertawe er mwyn parhau i ddatblygu eu hateb.
- 7.33 Cafodd galluoedd datrys problemau ar y cyd rhwng endidau sector cyhoeddus eu cryfhau ymhellach trwy ymwneud â rhaglen CEIC trwy alluogi cyfranogwyr i adeiladu hyder, gwybodaeth o'r economi gylchol, a sgiliau arloesi. Dywedodd cyfranogwyr eu bod wedi eu harfogi'n well i gychwyn cyfarfodydd a chyfleoedd rhwydweithio gyda rhanddeiliaid mewn endidau sector cyhoeddus eraill.

Cynyddu cynhyrchiant endidau gwasanaethau cyhoeddus o ran ymyraethau amgylcheddol, yn enwedig y rheini sy'n ymwneud â'r Economi Gylchol

- 7.34 Un effaith allweddol a brofwyd gan y mwyafrif o'r cyfranogwyr oedd datblygu eu deallwriaeth o egwyddorion economi gylchol, a ffyrdd o weithredu'r economi gylchol yn effeithiol yn eu gweithle. Dywedodd cyfranogwyr mewn endidau gwasanaethau cyhoeddus a gymerodd ran yn y rhaglen eu bod yn gallu rhannu delfrydau ac annog newid cadarnhaol yn eu gweithle. Roedd cyfranogwyr yn cytuno bod

amrywiol ffyrdd o ddefnyddio'u sgiliau newydd ac ymwreiddio egwyddorion yr economi gylchol yn y gweithle.

7.35 Teimlai rhai cyfranogwyr nad oedd gweithredu newid yn eu sefydliadau mor syml â'r disgwyl. Dywedwyd bod llawer o waith yn dal i fod angen ei wneud mewn llawer o sefydliadau; mae arferion anghynaliadwy sydd wedi ymwreiddio'n ddwfn dros amser yn anodd cefnu arnynt. Fodd bynnag, mae ymrwymiad gan lawer o weithredwyr allweddol mewn sefydliadau i fabwysiadu egwyddorion economi gylchol.

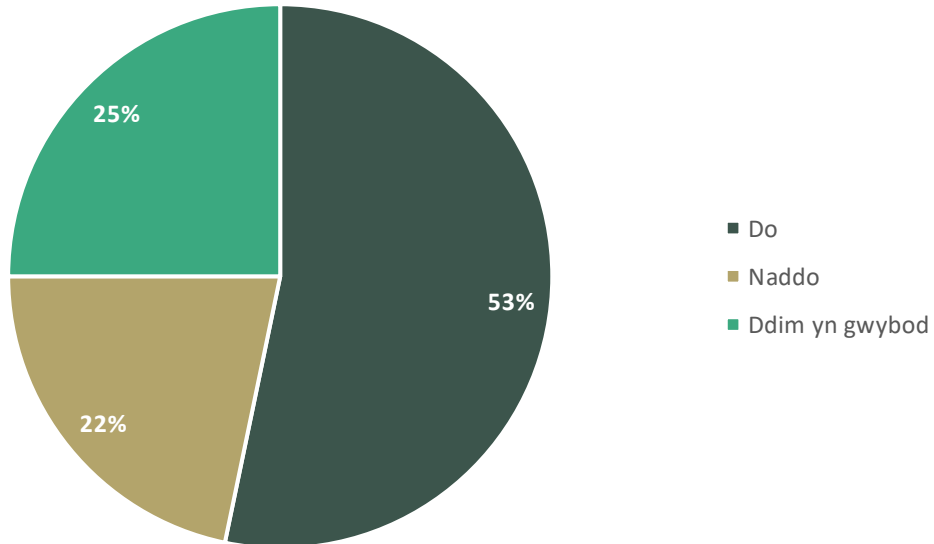
7.36 Effaith arall i rai cyfranogwyr, yn ogystal ag addysg economi gylchol, yw'r gallu a'r cysylltiadau yn eu sefydliad i gymhwyso'r hyn maent wedi'i ddysgu. Teimlai un cyfranogwr yn ffodus o fod wedi cael y cyfle i wneud newid cadarnhaol yn ei sefydliad:

"Fe wnes i gyfarfod gydag arweinydd cynaliadwyedd y bwrdd iechyd a oedd yn wirioneddol frwd ynghylch CEIC, a gofynnais a allwn gyflwyno i adrannau eraill yn fy ysbyty, gan gynnwys y grwp llywio cynaliadwyedd sy'n cyflwyno i'r bwrdd gweithredol. Mae'r grwp llywio cynaliadwyedd yn rhannu syniadau ynghylch gweithredu cynaliadwyedd yn y sefydliad ac annog gweithredu" – un o gyfranogwyr carfan 7 Rhanbarth Bae Abertawe.

7.37 Fe wnaeth rhaglen CEIC greu cyfle am rannu syniadau ac arloesi ynghylch gweithredu ymyraethau economi gylchol mewn endidau gwasanaethau cyhoeddus. Rhoddodd y rhaglen hyder i gyfranogwyr ymddiried yn eu gwybodaeth a sgiliau i fynd at y bobl iawn a allai helpu i allogi newid.

7.38 Dangosodd canfyddiadau o arolwg o effaith CEIC hefyd fod 53 y cant o ymatebwyr yn adrodd am wasanaethau cyhoeddus newydd neu rai a oedd wedi gwella'n sylweddol oherwydd iddynt gymryd rhan yn y rhaglen.

Ffigur 5: Ymatebion arolwg i 'O ganlyniad ichi gymryd rhan yn rhaglen CEIC a yw eich sefydliad wedi cyflwyno neu'n bwriadu cyflwyno ... gwasanaethau newydd neu rai sydd wedi gwella'n sylweddol'

Ffynhonnell: Arolwg o Effaith CEIC
N=97

Lleihau effaith amgylcheddol sefydliadau

- 7.39 Soniodd amryw o gyfranogwyr am leihau effaith amgylcheddol eu sefydliadau o ganlyniad i raglen CEIC, wrth ddatblygu datblygiadau newydd ac annog newid ymddygiad. Soniodd un cyfranogwr, sut o fewn ei gylch dylanwad, ei fod wedi llwyddo i wneud lleihau gwastraff bwyd yn ofynnol, a bod hyn o ganlyniad yn galluogi hyblygrwydd o fewn cadwyni cyflenwi a chysylltu grwpiau â ffermwyr.
- 7.40 Roedd un cyfranogwr yn disgrifio sut roeddent wedi datblygu siatr gwastraff papur i feithrin newid ymddygiad o fewn eu cymuned ysgol. Mae'r fenter hon wedi cyflawni newid cadarnhaol yn eu gweithrediadau, lle dylanwedir bellach ar benderfyniadau gan ystyriaethau moesegol yn ogystal ag economaidd.
- 7.41 Yn olaf, dangosodd cyfranogwr arall enghraifft o leihau effaith amgylcheddol sefydliadau wrth i aelodau staff ymuno â chysiau cynaliadwyedd. Ar ôl i 22 o aelodau o staff ddilyn yr hyfforddiant llythrennedd carbon hwn, roedd mwy o ddealltwriaeth o effaith

amgylcheddol y cwmni, ac mae cymunedau ymarfer eraill yn cael eu datblygu.

Asesiad Gwerth am Arian

- 7.42 Mae Llyfr Gwyrdd Trysorlys y Deyrnas Unedig⁷ yn disgrifio gwerth am arian fel “dyfarniad cytbwys ynghylch canfod y ffordd orau o ddefnyddio adnoddau cyhoeddus i gyflawni amcanion polisi”. Mae hyn yn tybio bod arfarniad o’r prosiect yn cael ei gyflawni ar y cychwyn er mwyn penderfynu a fydd, mewn egwyddor, yn cyflawni budd cost os caiff yr holl allbynnau a ragamcenir eu cyflawni.
- 7.43 Ar sail hyn, mewn llawer o achosion, gellir mesur allbynnau a chanlyniadau a phenderfynu ar werthoedd procsi (er enghraifft trwy ddyrchafu gwerth sgiliau, neu ragamcan o’r werth ychwanegol gros pob swydd a gaiff ei chreu) i benderfynu ar werth ariannol y canlyniadau a gyflawnir. O ganlyniad, gellir rhannu hyn â chost y mewnbynnau er mwyn rhoi cymhareb cost a budd, y gellir ei gymharu ar draws prosiectau. Os yw’r gymhareb cost a budd yn fwy nag un, bydd rhyw radd o fudd wedi cael ei gyflawni. Mae’r cwestiwn wedyn ai hyn oedd y dewis gorau yn dibynnu ar asesiad o’r cychwyn neu asesiad cymaradwy â defnyddio’r buddsoddiad mewn ffyrdd eraill, os yw’r dewis hwnnw ar gael.
- 7.44 Gan fod CEIC yn weithrediad blaenoriaeth 5 ESF ac iddo’r nod o ddiwygio gwasanaethau cyhoeddus a gweithio rhanbarthol, nid oes dim allbynnau economaidd clir i’w hasesu. Felly, mae’r dyfarniad gwerth am arian yn dibynnu a oedd allbynnau wedi eu gweithredu’n unol â’r disgwyl ac o fewn y gyllideb, ac ar ansawdd y canlyniadau a gyflawnwyd. Mae’r adrannau uchod yn dangos y cyflawnwyd allbynnau 3425 a 3426 ac y rhagorwyd yn sylweddol ar 3427 (y nifer o endidau oedd yn cymryd rhan). Rhagwelir hefyd y bydd dangosydd 3428 yn cael eu gyrraedd unwaith y bydd astudiaethau achos pellach

---

⁷ [UK Treasury Green Book](#)

wedi cael eu cymeradwyo gan WEFO. Gan fod yr allbynnau hyn cael eu cyflawni ar gyllideb is na'r disgwyl (sylweddol is yn achos Dwyrain Cymru) gellir ystyried bod hyn wedi rhagori ar ddisgwyliadau gwerth am arian o ran yr allbynnu a gyflawnwyd (sef yn nhermau allbynnau pob £ a wariwyd).

7.45 Yn gynharach yn yr adran hon o'r gwerthusiad, adroddwyd adborth buddiolwyr, a oedd yn dangos graddau uchel o gytundeb bod:

- y rhaglen wedi gwella gwybodaeth o'r economi gylchol (egwyddorion economi gylchol a chymwyso gwybodaeth)
- y rhaglen wedi gwella gwybodaeth a sgiliau arloesi
- gwell hyder, creadigrwydd a hygredd wedi cael eu meithrin trwy gymryd rhan yn y rhaglen.

7.46 O ran effeithiau a ddeisyfwyd, awgryma tystiolaeth gynnar o CEIC fod mwyafrif o gyfranogwyr yn teimlo bod cysylltiadau gweithio rhanbarthol wedi cael eu cryfhau ac y byddai gwell cynhyrchiant mewn darparu gwasanaethau cyhoeddus yn deillio o gymryd rhan yn y rhaglen. Awgryma hyn fod y gweithgareddau o ansawdd digon uchel i ddarparu gwerth am arian, o safbwynt canlyniadau ac effeithiau a gyflawnwyd.

7.47 Yn gyffredinol, ein asesiad ni yw bod CEIC wedi rhoi gwerth rhagorol am arian, er y bydd gwir effeithiau economaidd y gwella prosesau a'r arloesi a alluogwyd yn cymryd amser i ddwyn ffrwyth.

Asesiad o ganlyniadau gwahanol yn absenoldeb CEIC

7.48 Archwiliwyd pa newid a fyddai wedi digwydd a heb ddigwydd yn absenoldeb CEIC trwy ofyn detholiad o gwestiynau 'diffwythedd' yn y gwerthusiad crynodol, er mwyn asesu graddau ychwanegedd. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Y graddau'r oedd cyfranogwyr yn credu y byddent wedi gallu cyflawni'r un prosiect neu weithgaredd heb CEIC.

- Ymwbyddiaeth buddiolwyr o ffynonellau gwahanol o gymorth y gallent fod wedi cael atynt yn absenoldeb CEIC.
- 7.49 Trwy'r cwestiynau hyn, ceisiodd y gwerthusiad ennill dealltwriaeth ddyfnach o wir effaith y Gweithrediad ar y cyfranogwyr a gefnogodd.
- 7.50 Roedd cyfranogwyr a gyfwelwyd yn y gwerthusiad crynodol yn cytuno'n unfrydol na fyddai gweithredu'r syniadau newydd sy'n ymwneud â'r economi gylchol wedi bod yn bosibl y neu sefydliadau pe na bai am raglen CEIC. Esboniodd un cyfranogwr sut roedd y prototeip a ddatblygwyd o ganlyniad i'w cymuned ymarfer wedi arwain bellach at gynllun peilot yn adeilad eu sefydliad, cyn cael ei gyflwyno'n ehangach erbyn diwedd y flwyddyn. Roeddent yn esbonio na fyddai hyn wedi digwydd pe na bai am raglen CEIC, a bod yr wybodaeth a enillwyd fel rhan o'u profiad wedi gwella'r defnydd o'r adeilad.
- 7.51 Roedd cyfranogwyr eraill yn crybwyll pwysigrwydd rhannu'r profiad ar eu datblygiad personol. Wrth gyfeirio'n benodol at yr astudiaethau achos a drafodwyd yn ystod y rhaglen, soniodd un cyfranogwr sut roedd hyn yn hwyluso amryw o bethau, gan esbonio 'gallai pobl gael syniadau ond heb fod yn eu rhoi ar waith, ac roedd y profiad hwn yn eich gorfodi i wneud hynny'. Aethant ymlaen i ddweud sut roedd eu sefydliad wedi elwa o hyn law yn llaw ag amryw o brosiectau eraill ar draws y sector cyhoeddus.
- 7.52 Yn gyffredinol, nid oedd cyfranogwyr yn gwybod am ddewisiadau eraill o ran ceisio cymorth pe bai'r rhaglen yn dod i ben.
- 7.53 O ystyried popeth, mae asesu pa newid fyddai wedi digwydd yn absenoldeb CEIC yn dangos y gwerth sylweddol a gyfrannodd y Gweithrediad wrth gefnogi sefydliadau. Mae'r arbenigedd, arweiniad a rhwydwaith a ddatblygwyd trwy raglen CEIC wedi bod yn allweddol wrth ysgogi meddwl arloesol ar gyfer y dyfodol mewn sefydliadau, gan arwain at ganlyniadau cadarnhaol y byddai wedi bod yn anodd eu cyflawni heb gymorth y Gweithrediad.

8. Casgliadau ac Argymhellion

Casgliadau

- 8.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn nodi casgliadau'r gwerthusiad crynodol ac argymhellion ar newidiadau neu welliannau posibl a allai wella effeithiau CEIC.
- 8.2 Mae'r casgliadau wedi eu strwythuro ochr yn ochr â'r adrannau yr ymdrinir â hwy yn yr adroddiad hwn.

Cyd-destun Strategol

- 8.3 Cafodd y cyd-destun strategol sy'n amgylchynu'r Gweithrediad ei ailasesu ar gyfer y gwerthusiad crynodol (gweler Adran 2), a chanfuwyd nad oes ond ychydig o ddatblygiadau polisi wedi bod ers y gwerthusiad ffurfiannol. Fodd bynnag, mae'r Gweithrediad yn dal yn gydnaws iawn â'r cyd-destun strategol sy'n ymwneud â'r economi gylchol ac arloesi yng Nghymru.
- 8.4 Mae angen y farchnad am y Gweithrediad wedi aros yr un fath â phan gafodd ei lunio i ddechrau, ac mae'n dal yn berthnasol iawn i anghenion cyfranogwyr o sefydliadau yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd a Dwyrain Cymru. Mae adborth rhanddeiliaid yn cadarnhau bod rhaglen CEIC yn ymdrin yn effeithiol â'r angen am hyrwyddo a mabwysiadu egwyddorion yr economi gylchol mewn sefydliadau cyhoeddus, adeiladu capasiti, cydweithio rhanbarthol, a chynnydd yng ngallu'r sector cyhoeddus i arloesi.
- 8.5 Roedd rhanddeiliaid yn mynegi hyder bod amcanion rhaglen CEIC yn cydgyfeirio'n agos â'r anghenion a ganfuwyd, ac felly bod sail resymegol gyffredinol y rhaglen yn dal yn gryf. Yn ogystal, roedd rhanddeiliaid gweithredol yn cadarnhau bod rhaglen CEIC yn symud ymlaen yn dda a'i bod yn dal yn gadarn ar y trywydd iawn i gyflawni ei hamcanion drwy gydol y cyfnod cyflawni.

Cyflawni a Rheoli

- 8.6 Ar gam crynodol y gwerthusiad, roedd aelodau tîm y prosiect yn mynegi boddhad cyffredinol gyda rheolaeth ariannol lwyddiannus y Gweithrediad a'r ffordd y dyrannwyd ei adnoddau. Er gwaethaf heriau a wynebwyd gan dîm Prifysgol Metropolitan Caerdydd yn sgil cael llai o adnoddau, daeth y broses gyflawni yn llyfnach wrth i'r rhaglen symud yn ei blaen.
- 8.7 Roedd rhanddeiliaid y Gweithrediad yn cydnabod cyfathrebu cryf rhwng y sefydliadau addysg uwch ynddo a chwaraeodd ran allweddol mewn sicrhau bod gweithgareddau'r rhaglen yn cael eu cyflawni'n gyson. Mae'r adborth hwn yn amlygu gwelliannau o sefyllfa'r Gweithrediad ar gam ffurfiannol y gwerthusiad.
- 8.8 Mae rhaglen CEIC yn defnyddio Twitter a LinkedIn i hyrwyddo'i weithgareddau, denu traffig i wefan y brosiect, a rhannu arferion da. Ers cam ffurfiannol y gwerthusiad, gwnaed gwelliannau sylweddol i wefan yn rhaglen, gan ei gwneud yn haws ei defnyddio. Mae'r cynnwys ar y wefan bellach yn cynnwys manylion o'r heriau y gweithiodd grwpiau o fewn Carfannau arnynt a fideos o Gynadleddau'r Hydref a'r Haf i ledaenu gwaith y grwpiau a rhannu straeon o lwyddiant.

Cynnydd Terfynol y Gweithrediad

- 8.9 O ystyried yr oedi a gwaith carfannau sy'n dal i ddigwydd rhwng y camau ffurfiannol a chrynodol o'r gwerthusiad, mae cynnydd cadarnhaol wedi cael ei wneud wrth gyflawni allbynnau gweithredol. O safbwynt allbynnau terfynol, mae'r rhaglen wedi rhagori ar ddau darged (3427/3426), wedi cyrraedd un (3425) a rhagwelir y bydd yn cyrraedd ei thargedau ar gyfer Dangosydd 3428 unwaith y bydd astudiaethau achos ychwanegol wedi cael eu cymeradwyo. Yn gyffredinol, mae CEIC wedi gorgyflawni ar danwariant o'r gyllideb

wreiddiol, a achoswyd gan oedi wrth gychwyn y rhaglen oherwydd Covid-19 a'i effaith o ganlyniad ar recriwtio'r carfannau cychwynnol.

Canlyniadau ac effeithiau

- 8.10 Mae rhaglen CEIC wedi cyflawni canlyniadau cadarnhaol ar draws dimensiynau niferus, gan gynnwys creu cysylltiadau gwerthfawr a chreu ecosystem arloesi'r economi gylchol ledled de Cymru o fewn sefydliadau sydd wedi cymryd rhan. Drwy gydol y broses werthuso, roedd adborth gan yr holl gyfranogwyr a gymerodd ran, gan gynnwys y rheini a gyfwelwyd yn ystod cynadleddau a gweithdai, yn amlygu arwyddocâd y rhwydwaith a'r gwerth ychwanegol sydd wedi dod i'r gwaith. Yn ogystal, mae'r gwerthusiad wedi archwilio sut mae cyfleoedd rhwydweithio a'r system gymorth a ddatblygwyd trwy CEIC wedi chwarae rhan allweddol mewn hyrwyddo agenda'r Economi Gylchol ac wedi meithrin arferion cynaliadwy o fewn sefydliadau a gymerodd ran ynddi.
- 8.11 Un arall o ganlyniadau arwyddocaol rhaglen CEIC oedd gwella gwybodaeth cyfranogwyr ym mhob carfan o'r economi gylchol. Roedd adborth gan gyfranogwyr yn pwysleisio bod y rhaglen yn rhoi dealltwriaeth ddyfnach iddynt o gysyniadau economi cylchol roeddent yn anghyfarwydd â hwy o'r blaen. Roedd llawer o sefydliadau yn newydd i'r cysyniad cyn ymuno â CEIC, ond trwy gymryd rhan yn y rhaglen, roeddent yn ennill dealltwriaeth o'r egwyddorion a'r prosesau sydd eu hangen i weithredu arferion cylchol yn eu gweithleoedd.
- 8.12 Mae'r rhaglen wedi bod yn llwyddiannus wrth wella gweithio rhanbarthol mewn endidau gwasanaethau cyhoeddus yn ogystal â chryfhau capasiti ar gyfer datrys problemau ar y cyd ymysg endidau sector cyhoeddus. Mae'r cysylltiadau hyn yn amrywio mewn cryfder ymysg gwahanol garfannau, ond yn gyffredinol, maent wedi cyfrannu at ymdrechion cydweithredol tuag at heriau / nodau cyffredin. Mae grwpiau her prosiectau wedi hwyluso croesbeillio syniadau ac

adeiladu perthynas ymysg gwahanol sefydliadau ar draws pob rhanbarth, yn ogystal â chreu cysylltiadau ag academia. Yn ogystal, er bod y mwyafrif o awdurdodau lleol eisoes wedi dal partneriaethau gyda sefydliadau ar lefel leol, roedd amryw o gyfranogwyr yn esbonio sut roedd eu cymuned ymarfer wedi arwain at gyfleoedd ychwanegol ar draws y rhanbarth i ddatblygu ymhelliad eu hatebion newydd i'w gwasanaeth ar ôl diwedd y rhaglen

- 8.13 Un effaith allweddol a brofwyd gan y mwyafrif o gyfranogwyr oedd datblygu eu hyder o ran gwybod beth mae economi gylchol yn ei olygu, a ffyrdd o'i gweithredu'n effeithiol yn y gweithle. Adroddwyd bod llawer o waith yn dal angen ei wneud mewn llawer o sefydliadau; mae arferion anghynaliadwy sydd wedi gwreiddio'n ddwfn dros gyfnod hir o amser yn anodd eu dileu. Fodd bynnag, mae ymrwymiad gan lawer o weithredwyr allweddol mewn sefydliadau i ymwreiddio egwyddorion economi gylchol. Yn ogystal, soniodd amryw o gyfranogwyr am leihau ôl troed carbon eu sefydliadau o ganlyniad i raglen CEIC trwy ddatblygu prosesau newydd ac annog newid ymddygiad.

Argymhellion

- 8.14 Cyflwynir yr argymhellion canlynol i grynhoi canfyddiadau'r gwerthusiad crynodol.
- Archwilio cyfleoedd i achredu o'r rhaglen – i ddangos prawf o hygyrdded y teimlai rhai cyfranogwyr eu bod wedi ei dderbyn trwy CEIC.
  - Ystyried ffyrdd o sicrhau parhad y rhaglen y tu hwnt i'r Gweithrediad, megis parhau i ddarparu deunyddiau economi gylchol i gyfranogwyr a'u sefydliadau eu defnyddio ar ôl diwedd y rhaglen.

- Os caiff y rhaglen ei hymestyn ar raddfa fwy yn y dyfodol, dylid ystyried adnoddau ychwanegol sy'n canolbwyntio'n benodol ar recriwtio a thasgau gweinyddol.
- Annog rhannu gwybodaeth a rhwydweithio helaeth ymysg cyfranogwyr er mwyn meithrin datblygiad sgiliau rhyng-ddisgyblaethol ac arloesi, megis cyflwyno rhwydwaith alumni.
- Roedd datblygu sgiliau meddalach yn ganlyniad allweddol i lawer o gyfranogwyr, a deimlai y gellid pwysleisio hyn yn fwy wrth recriwtio a marchnata ar gyfer carfannau a rhaglenni yn y dyfodol.

Atodiadau

Atodiad A: Model Rhesymeg CEIC

Angen	Mewnbynau	Gweithgareddau	Targedau Allbynnau	Canlyniadau	Effeithiau
Diffyg mecanweithiau gweithio rhanbarthol trylwyr o fewn Prifddinas-Ranbarthau, ymysg endidau sector cyhoeddus	Hwyluso gwybodaeth a sgiliau cymunedau ymarfer Gwybodaeth a sgiliau cynnwys rhanddeiliaid	Casglu data i fframio heriau / problemau gydag awdurdodau lleol, sefydliadau addysg uwch, y Gwasanaeth Iechyd a rhanddeiliaid	Nifer o brosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol (1 Gorllewin Cymru a'r Cymoedd / 1 Dwyrain Cymru)	Datblygu partneriaethau rhwydweithiau arloesi cydweithredol sector cyhoeddus a thrydydd sector sy'n cynhyrchu dulliau a gweithdrefnau newydd sy'n ymwreiddio egwyddorion economi gylchol o fewn sefydliadau partner	Gwella gweithio rhanbarthol mewn endidau sector cyhoeddus
Diffyg capasiti sefydliadol ar gyfer arloesi cadarn yn y sector cyhoeddus: atebion newydd, gwybodaeth a sgiliau	Enw da 'broceriaid' rhanbarthol Cysylltiadau presennol ag endidau sector cyhoeddus Offerynnau arloesi Mewnbynau gwybodaeth Addysgu offerynnau arloesi yn effeithiol Cyd-greu gwybodaeth Sgiliau hwyluso Mewnbyn ymchwil gweithredu (profi a dysgu) Mewnbyn trosglwyddo gwybodaeth	Gweithgareddau i adnabod bylchau mewn gwybodaeth a sgiliau Gweithdai i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau cyfranogwyr yn yr Economi Gylchol Gweithdai i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau a gwybodaeth rheolwyr mewn arloesi Cyd-greu offerynnau a gweithdrefnau newydd o fewn y Rhwydweithiau Arloesi Rhanbarthol sy'n mynd i'r afael a heriau a ganfwydd gyda'r economi gylchol Creu a hwyluso setiau dysgu gweithredu i helpu cyfranogwyr wrth weithredu offerynnau a gweithdrefnau newydd Hwyluso 'ymyraethau ar-safle' ar gyfer profi a dysgu Ymweliadau Arferion Gorau â sefydliadau arloesol Hwyluso ymweliadau 'cyfnewid gweithle' i gyfranogwyr Cymorth anogwyr arloesi i roi cymorth 1 i 1 Creu 'hyrwyddwyr arloesi'	Nifer o ddulliau, prosesau ac offerynnau a ddatblygir gyda chymorth (7 Gorllewin Cymru a'r Cymoedd / 6 Dwyrain Cymru) Nifer o endidau sy'n cymryd rhan mewn prosiectau targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu leol (16 Gorllewin Cymru a'r Cymoedd / 10 Dwyrain Cymru) Nifer o ddulliau, gweithdrefnau ac offerynnau newydd a ddatblygir ac a ledaenir (4 Gorllewin Cymru a'r Cymoedd / 4 Dwyrain Cymru)	Gwella galluoedd arloesi (sgiliau a gwybodaeth) pob sefydliad partner ac yn ei dro Lefelau Parodrwydd Tchenoleg y sector a'r rhanbarth Gwella gwybodaeth a sgiliau arloesi adnoddau dynol o fewn y sector cyhoeddus Cynyddu'r nifer o ymarferwyr arloesi gweithredol y sector cyhoeddus Cynyddu cynhyrchiant mewn sefydliadau gwasanaethau cyhoeddus a dinas-ranbarthau Gwella galluoedd deinamig sefydliadau sector cyhoeddus Datblygu Cymunedau Ymarfer cydweithredol rhanbarth sy'n dod yn 'Rhwydweithiau Arloesi Rhanbarthol' cynaliadwy	Gwella galluoedd datrys problemau ar y cyd rhwng endidau sector cyhoeddus Gwella cynhyrchiant endidau sector cyhoeddus o ran ymyraethau amgylcheddol, yn enwedig y rheini sy'n gysylltiedig â'r Economi Gylchol Gwella galluoedd deinamig a chapasiti amsugno endidau sector cyhoeddus Lleihau effaith amgylcheddol endidau sector cyhoeddus Newidiadau mewn ymddygiad trwy ddysgu trwy brofiad i unigolion a'u sefydliadau

Atodiad B: Canllawiau Pwnc – Gweithdy cyfranogwyr

Gweithdy Cyfranogwyr: Gwerthusiad Crynodol CEIC

Canllawiau Pwnc

Thema 1: Cymhellion dros ymuno â'r rhaglen	
<p>1. Beth oedd eich cymhellion dros ymuno â rhaglen CEIC?</p> <p><i>a. Holi am unrhyw heriau penodol roedd cyfranogwyr yn eu profi.</i></p> <p><i>b. Yn eich barn chi, pam ydych chi'n meddwl bod rhaglen CEIC yn bwysig? Pa werth mae'n ei gynnig i gyfranogwyr a sefydliadau?</i></p>	
<p>2. Pa bryd ddaethoch chi i wybod am raglen CEIC? Pa sianelau neu ffynonellau wnaethoch eu defnyddio i wybod amdani?</p>	
<p>3. Wrth edrych yn ôl ar gymryd rhan yn rhaglen CEIC, ydych chi'n teimlo ei bod wedi cyrraedd eich disgwyliadau?</p> <p><i>a. Pam neu pam ddim?</i></p>	
Thema 2: Effeithiolrwydd cyflwyno ac addysgu'r rhaglen	
<p>4. A yw cynnwys y rhaglen a'r ffordd y cafodd ei haddysgu wedi bod yn hawdd a dealladwy ichi?</p>	
<p>5. Yn eich barn chi, a yw'r dull Cymunedau Ymarferol o weithio mewn carfan wedi bod yn llwyddiannus wrth hyrwyddo cydweithio a dysgu?</p>	
<p>6. I ba raddau ydych chi wedi cymryd rhan mewn cydweithio anffurfiol â'ch carfannau, a pha fuddion ydych chi wedi eu profi o hyn?</p>	
<p>7. Pa mor effeithiol fu cyflwyno'r rhaglen wyneb yn wyneb i chi?</p>	
<p>8. Sut fyddech chi'n disgrifio ansawdd yr hwyluso a ddarparwyd yn ystod y rhaglen?</p>	

<p><i>Anogaethau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Diddorol?</i> - <i>Ymdroddedig?</i> - <i>Gwybodus?</i> 	
<p>9. Pa agwedd o'r rhaglen a wnaethoch ei mwynhau fwyaf neu a fu o fwyaf o werth ichi?</p> <p>10. Ar y llaw arall, pa agwedd o'r rhaglen wnaethoch chi ei mwynhau leiaf neu a fu o leiaf o werth ichi?</p>	
Thema 3: Budd ac effaith ar gyfranogwyr / sefydliadau	
<p>11. Ym mha ffyrdd mae cymryd rhan yn rhaglen CEIC wedi bod o fudd ichi?</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ee hyder, datblygu gyrfa ac ymddygiad</i> 	
12. Allwch chi rannu enghreifftiau o sut mae rhaglen CEIC wedi cael effaith ar lefel sefydliad o fewn eich cwmni?	
13. Sut mae eich dealltwriaeth a gwybodaeth o'r Economi Gylchol wedi datblygu ers ichi ymuno â rhaglen CEIC?	
14. Beth ydych chi'n feddwl fydd effaith hirdymor ichi fod wedi cymryd rhan yn rhaglen CEIC?	
15. Fyddech chi wedi gallu cyflawni'r un canlyniadau yn absenoldeb CEIC? Pa gamau neu fentrau eraill fydddech chi wedi eu dilyn?	
Thema 4: Dyfodol CEIC / gwelliannau i'r ffyrdd o'i chyflwyno	
16. Pe baech chi'n cael cyfle i awgrymu gwelliannau i'r ffordd y caiff y rhaglen ei chyflwyno yn y dyfodol, pa newidiadau neu welliannau penodol fydddech chi'n eu argymhell?	
17. A oes unrhyw heriau neu themâu ychwanegol i'r carfannau yr hoffech chi weld rhaglen CEIC yn eu harchwilio yn y dyfodol?	
18. Oes gennych chi unrhyw sylwadau terfynol neu adborth yr hoffech eu rhannu am eich profiad cyffredinol yn CEIC?	

Atodiad C: Canllawiau Pwnc – Cyfweiliadau manwl gyda chyfranogwyr

Cyfweiliadau manwl gyda chyfranogwyr: Gwerthusiad Crynodol CEIC

Canllawiau Pwnc

Cefndir	
Byddwch cystal â rhoi trosolwg byr o'ch rôl o fewn eich sefydliad a'r sector mae'n gweithredu ynddo.	
Ym mha garfan roeddech chi'n ymwneud gyda rhaglen CEIC?	
Sut wnaethoch chi ddysgu am CEIC i ddechrau?	
Beth a wnaeth eich symbylu i ymuno â CEIC? a) <i>Holi am unrhyw heriau penodol oredd cyfranogwyr yn eu profi / agweddau ar pam maent yn meddwl bod CEIC yn bwysig.</i>	
Ar ba bwynt wnaethoch chi ymrwymo'n llawn i raglen CEIC? Beth oedd y catalydd neu'r trobwynt?	
A oedd gennych chi unrhyw ragdybiaethau ynghylch cymryd rhan mewn rhaglenni arloesi fel CEIC? Os oedd, allwch chi ymhelaethu arynt?	
Sut (os o gwbl) wnaeth eich tybiaethau newid ar hyd eich taith gyda CEIC?	
Gwybodaeth am y cwrs	
Beth oedd yr her(iau) a ganfuoch yn eich grwp her? A oedd yr heriau hyn yn gyson â'ch rôl, neu a oedd angen ichi gyrraedd consensws i weithio gydag eraill ar yr her?	
Pwy oedd y bobl allweddol a oedd yn ymwneud â'ch grwp, a beth oedd eu swyddogaethau? Wnaethoch chi ddyrannu cyfrifoldebau penodol?	
Os yn berthnasol, sut wnaeth eich her esblygu dros gwrs y 10 wythnos?	
Pa ddull neu offeryn a ddefnyddiwyd yn y rhaglen oedd fwyaf buddiol i'ch profiad dysgu?	
Oeddech chi'n teimlo'ch bod yn cael eich cefnogi gan dîm CEIC wrth ddatblygu eich ateb?	

Ateb	
Allwch chi ddisgrifio'ch ateb a sut mae'n gweithio? (<i>Noder: efallai y bydd angen i rai cyfranogwyr ddisgrifio hyn yn fwy llac, gan ei bod yn broses newydd</i>)	
Allwch chi siarad wrthym drwy'r daith o ddatblygu'r ateb a ganfuoch? a) <i>A oedd unrhyw anawsterau? Os felly, sut cawsant eu goresgyn?</i>	
Oedd yr ateb yn rhywbeth y byddech chi wedi'i ddisgwyl, neu a oedd yn gwbl newydd ichi?	
Beth fu'r allweddi i lwyddiant wrth ddatblygu eich ateb? Wnaethoch chi wynebu unrhyw anawsterau wrth ddatblygu eich ateb?	
Beth fydd yr allweddi i lwyddiant wrth sicrhau y bydd eich ateb yn parhau y tu hwnt i oes CEIC? a) <i>Beth yw'r cynllun hirdymor ar gyfer yr ateb rydych chi wedi ei ddatblygu?</i>	
Canlyniadau ac Effeithiau	
Ym mha ffyrdd mae rhaglen CEIC wedi bod o fudd i chi'n bersonol?	
Pa ganlyniadau mae eich rhan yn y rhaglen wedi eu cynhyrchu ar lefel sefydliad?	
I ba raddau ydych chi'n teimlo bod ichi gymryd rhan yn rhaglen CEIC wedi cyfrannu at weithio rhanbarthol cryfach?	
Sut ydych chi wedi cymhwyso'r hyn rydych chi wedi'i ddysgu yn y rhaglen o fewn eich sefydliad? a) <i>Os ydych chi, pa mor hawdd / anodd oedd hyn i'w gymhwyso?</i> b) <i>Pa effaith fydd hyn yn ei gael ar lefel sefydliad?</i>	
A fydd eich ateb yn cael unrhyw effeithiau ar ffactorau allanol y tu allan i'ch sefydliad?	
Sut mae eich gwybodaeth o'r Economi Gylchol wedi datblygu ers ichi ymuno â rhaglen CEIC?	
Ydych chi'n meddwl y bydd eich ateb yn cael gwaddol a fydd yn parhau?	

Edrych tua'r dyfodol	
Beth fu'r prif wersi a ddysgwyd o'ch profiad yn rhaglen CEIC?	
Fyddech chi'n argymhell y rhaglen i gydweithwyr yn y dyfodol?	
Pe gallech newid unrhyw beth am eich profiad o CEIC, beth fyddai, a pham?	
Diwedd	
Oes gennych chi unrhyw sylwadau terfynol?	